

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет гуманітарних та соціальних наук

Кафедра іноземної філології та перекладу

Магістерська робота

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ
УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ**

Виконав:

магістрант групи СОАМ-22зм

спеціальності «Середня освіта.

Мова та література (англійська)»

Кузьменко Євген Анатолійович

Науковий керівник: Козьменко О.І., д. пед н., проф.

Рецензент: Кабанець М. М., д. пед. н., проф.

Київ – 2023

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	6
1.1 Урок як основна форма організації навчального процесу.....	6
1.2 Форми та методи навчання іноземної мови в школі.....	8
1.3 Шляхи підвищення мотивації під час вивчення іноземної мови.....	15
1.3.1. Проблемне навчання.....	15
1.3.2. Метод проектів.....	17
1.3.3. Ігрові технології.....	18
1.3.4. Країнознавчий підхід.....	19
1.4 Позакласні заходи як засіб підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.....	20
1.4.1 Тиждень англійської мови в школі.....	21
1.4.2 Гурток англійської мови.....	22
1.4.3. Театральний гурток.....	23
Висновки до розділу I.....	24
РОЗДІЛ II. ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	26
2.1 Специфіка та спрямованість уроку іноземної мови.....	26
2.2 Особливості нестандартних форм проведення уроків іноземної мови.....	26
2.3 Класифікація нестандартних форм уроку іноземної мови.....	41
2.4 Групи нестандартних форм уроку.....	44
Висновки до розділу II.....	50

РОЗДІЛ III. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА «ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ».....	52
3.1 Діагностика початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом (констатуючий експеримент).....	52
3.2 Проведення нестандартних уроків англійської мови (формувальний експеримент)	54
3.3 Підсумковий експеримент.....	55
3.3.1 Застосування театралізації.....	55
3.3.2 Застосування країнознавчого матеріалу.....	57
3.3.3 Тиждень англійської мови в школі.....	58
3.4 Власний досвід позакласної роботи з предмета під час педагогічної практики.....	63
3.4.1 Театралізована постановка.....	63
3.4.2. Країнознавчий матеріал.....	67
3.4.3 Тиждень іноземних мов у школі.....	68
3.4.4 Експериментальні групи.....	70
Висновки до розділу III.....	73
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	76
Список використаних джерел.....	78

ВСТУП

Сучасний освітній контекст визначає вимоги до вчителя англійської мови, який не тільки володіє професійною компетентністю, але й здатний ефективно використовувати інноваційні педагогічні підходи для забезпечення найкращого засвоєння знань учнями. Одним із ключових аспектів цього процесу є здатність педагога створювати та проводити нестандартні уроки, які стимулюють активність та творчий розвиток учнів.

Магістерська робота «Особливості підготовки проведення нестандартних уроків англійської мови у середній школі» спрямована на вивчення та аналіз інноваційних педагогічних підходів до організації навчального процесу з англійської мови в середній школі. **Актуальність** дослідження визначається тим, що в сучасному світі, де вимагається не лише засвоєння фактів, але й розвиток критичного мислення та навичок співпраці, важливо створювати уроки, які не тільки передають інформацію, але й сприяють формуванню творчого мислення та ініціативності учнів. Ця робота присвячена вивченню та систематизації підходів до розробки та реалізації нестандартних уроків з англійської мови в середній школі, а також визначенню факторів, які впливають на їхню успішність.

Мета роботи полягає в розкритті ефективних стратегій проведення нестандартних уроків, а також визначенні їхнього впливу на академічний успіх та розвиток креативності учнів.

Мета дослідження зумовила необхідність постановки та вирішення таких завдань:

- виявити особливості нетрадиційних форм навчання, що сприяють розвитку позитивної мотивації під час вивчення іноземної мови;
- проаналізувати класифікацію форм і методів навчання іноземної мови;
- виявити властивості уроку як основної форми організації навчального процесу;

– перевірити експериментально ефективність різного роду заходів у плані підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.

Об'єктом дослідження є процес іншомовної освіти на уроках у школі, а **предметом** – нетрадиційні форми навчання іноземної мови в школі.

В якості методів дослідження були використані:

1) теоретичний аналіз методичної літератури з проблем розвитку мотивації під час навчання іноземної мови.

2) методи емпіричного дослідження: спостереження, опитувальні методи.

3) методи якісного та кількісного аналізу даних.

Достовірність результатів дослідження забезпечується методологічною обґрунтованістю та несуперечливістю його вихідних і теоретичних положень, використанням комплексу методів і методик, що відповідають поставленій меті та завданням дослідження, репрезентативністю результатів дослідження.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Під час проведення дослідження ми спиралися на теоретичні положення, розроблені такими методистами, як В. Степанов, Т. Гончаренко, В. Денисенко, І. Силадій, Т. Мельнікова, О. Карп'юк та ін.

Робота має на меті стати важливим внеском у розвиток педагогічної науки та може бути корисна для вчителів, які прагнуть підняти якість навчання англійської мови в середній школі через вдосконалення методології проведення уроків.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Урок як основна форма організації навчального процесу

Відповідно до теоретичних джерел з історії педагогіки, прогресивні форми класно-урочної організації свого часу узагальнив чеський педагог Я. А. Коменський, який вперше в історії педагогіки науково обґрунтував класно-урочну систему як вищу форму колективного навчання [11; 12]. Учений розглядав урок як форму організації навчання, в якій визначається постійний контингент учнів, обмежений час проведення заняття та конкретний зміст матеріалу. В деяких навчальних закладах України почалося формування постійних вікових груп вже на початку XVII ст. [29]. Організація навчання регламентувалася правилами, зазначеними Я. А. Коменським. Основних особливостей вдосконаленої версії уроку дотримуються й донині.

Сьогодні урок – це одна з основних форм організації навчального процесу, яка має важливе значення в системі освіти. Головна ідея уроку полягає в тому, що – це форма навчання, де вчитель має можливість впливати на учнів, створюючи сприятливі умови для їхнього розвитку і засвоєння знань.

У Словнику української мови знаходимо таке визначення слову «урок»: «Навчальне заняття; певний проміжок часу, відведений для заняття з окремого предмета» [32].

На нашу думку, ґрунтовне трактування поняттю «урок» надала Надія Михайлівна Островерхова, доктор педагогічних наук, професор, яка зазначає, що «Урок – це соціально-педагогічна система, що інтегрує змістові субсистеми (організаційну, дидактичну, психологічну, виховну, санітарно-гігієнічну) на основі об'єктивних взаємозв'язків між ними; діяльнісні субсистеми (педагогічна діяльність учителя, навчальна діяльність учнів), взаємодія яких спрямована на реалізацію змістових підсистем уроку та досягнення його результативності – позитивних змін в освіченості, вихованості, розвитку учнів» [25, с. 9].

Сучасні уроки характеризуються системністю, активною взаємодією всіх учасників навчального процесу, індивідуалізацією, мотивацією, оцінюванням, розвитком навичок, підготовкою учнів до життя у глобалізованому світі тощо.

Уроки надають можливості систематично організовувати навчальний матеріал і представляти його у логічному порядку. Вони структуровані, з ретельно розробленим планом, який дозволяє вчителю поетапно впроваджувати новий матеріал та розвивати навички учнів. Уроки сприяють активній взаємодії між вчителем і учнями. Вчитель може створювати ситуації для діалогу, обговорення і співпраці, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу і розвитку критичного мислення учнів.

Сучасна організація занять у школі дозволяє вчителю враховувати потреби кожного учня і надавати індивідуальну підтримку. Вчителю доступні різні методики та підходи до навчання, що дозволяє враховувати різні стилі навчання та темпи розвитку учнів. Слід враховувати, що в уроки можуть бути втілені цікаві та захопливі заняття, що сприяє підвищенню мотивації учнів. Вчителі мають можливість використовувати різноманітні методики, ігри, візуальні матеріали та історії для залучення уваги та зацікавлення учнів.

Для контролю за навчальним процесом і для виявлення потреб у подальшій роботі вчителям необхідно оцінювати рівень розуміння та засвоєння матеріалу учнями. Слід зазначити, що уроки сприяють розвитку не тільки знань, а й навичок: комунікативних, пізнавальних та соціальних.

Уроки готують учнів до життя в сучасному суспільстві, де важливо вміти швидко засвоювати інформацію, аналізувати її та приймати обґрунтовані рішення.

Варто зазначити, що уроки повинні бути цікавими, педагогічно обґрунтованими та відповідати потребам учнів. Вчителі мають бути гнучкими у використанні різних методик та підходів для досягнення найкращих результатів. Зрештою, урок – це не лише спосіб передачі знань, але й можливість створення моментів, які залишаться у пам'яті учнів надовго і стануть важливою частиною їхньої освіти та розвитку.

1.2. Форми та методи навчання іноземної мови в школі

Вивчення іноземної мови – це важлива складова сучасної освіти, яка розширює горизонти та відкриває нові можливості для учнів. Питання вибору форм і методів навчання іноземної мови в школі завжди було актуальним. Реалії сьогодення змінили підходи до форм викладання іноземних мов.

Складнощі, з якими зіткнулися викладачі та здобувачі освіти під час пандемії, а потім і з повномасштабним російським вторгненням в Україну, допомогли «просувати інновації в освіті швидше, ніж будь-коли, і в небачених раніше масштабах» [33]. Нові умови призвели до того, що набуло поширення та актуальності онлайн навчання, яке складається з синхронних занять (групова робота в спеціальних цифрових сервісах, представлення проєктів в онлайн режимі тощо), так і асинхронних (перегляд записаних уроків, листування з викладачами стосовно оцінок, завдань, контрольних робіт тощо).

Сучасні педагоги використовують традиційне синхронне аудиторне заняття, а також дистанційне, що включає синхронне та асинхронне навчання, а також змішану форму. Кожна з цих форм викладання має свої переваги та недоліки (рис. 1.1).

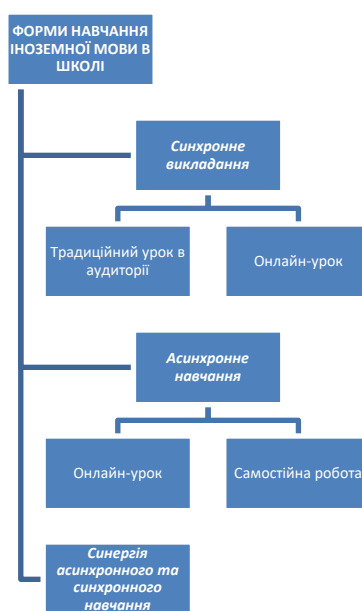

Рис. 1.1. Форми навчання іноземної мови в школі

Джерело: сформовано автором

Традиційне викладання в аудиторії – одна з найпоширеніших форм уроку іноземної мови в школах. Ця форма навчання іноземної мови передбачає використання підручників, друкованого матеріалу та викладання учителя. Учні навчаються граматики, словникового запасу та навичкам аудіювання, читання, письма і говоріння. Такий урок сприяє поглибленому вивченню мови, але може бути малоефективним, якщо не використовувати додаткові форми навчання, адже на таких уроках викладач часто занадто фокусується на теоретичних аспектах мови, і деякі учні можуть вважати їх нудними.

Дистанційне навчання може бути як синхронним, так і асинхронним. Завдяки розвитку технологій, дистанційне навчання стало популярним способом вивчення іноземних мов. Відеоуроки, інтерактивні вправи та онлайн-ресурси дозволяють здобувачам освіти вивчати мову вдома або в будь-якому іншому зручному місці. Особливо цей підхід став важливим під час пандемії COVID-19, а сьогодні – через російсько-українську війну, коли учні в деяких регіонах країни не можуть відвідувати аудиторні заняття. У цьому контексті, «необхідно з'ясувати, в якому форматі нова інформація розуміється та засвоюється здобувачами освіти краще» [33]. Слід зважати й на те, що як у синхронного, так і в асинхронного форматів є свої переваги та недоліки.

У широкому розумінні синхронне викладання – це «взаємодія викладача і здобувачів освіти, а також здобувачів освіти між собою у прямому ефірі, а асинхронне навчання передбачає таку взаємодію з поділом у часі» [63]. До прикладу, урок з відповідями на запитання здобувачів освіти у прямому ефірі можлива за синхронного викладання, а перегляд запису лекції з можливістю відправити вчителю запитання та отримати зворотну відповідь через певний час відбувається в асинхронному форматі викладання.

Європейські науковці – німецькі та італійські зазначають, що «інтерактивні програми, за допомогою яких здобувачі освіти можуть самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, зазвичай пропонують кращу

альтернативу, ніж чиста відео лекція» [60], а «зворотний зв'язок надсилається викладачеві електронною поштою або на спеціально створеному форумі» [51].

Синхронне викладання передбачає взаємодію вчителя та учнів у реальному часі, коли всі знаходяться в одному місці та одночасно. Фахівці в галузі методики наголошують на таких перевагах синхронного навчання, як: моментальний зворотний зв'язок, можливість для інтеракції, структурованість (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Переваги синхронного викладання

Джерело: сформовано автором

Однак, синхронне викладання має свої обмеження, зокрема: відсутність гнучкості в часі та місці, обмеження на кількість учнів (рис. 1.3).

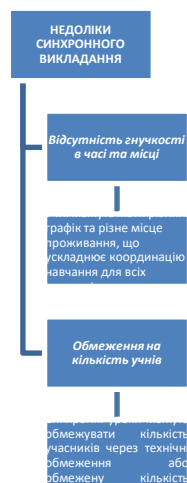

Рис. 1.3. Недоліки синхронного викладання

Джерело: сформовано автором

На нашу думку, найбільш точно визначення асинхронного навчання надає німецький онлайн лексиконі психологічних та педагогічних термінів, у якому зазначено: «Асинхронне навчання розуміється в педагогічній психології стосовно нових медіа як такий дидактичний процес, коли передача знань викладачами та засвоєння знань учнями відбуваються в різний час, наприклад, навчання за допомогою навчальних листів, спілкування через групи новин тощо. Навчальний матеріал або записується на відео, або відео відсутнє взагалі» [55]. Нині асинхронному формату викладання приділяється велике значення, причиною чому є українські реалії сьогодення: війна, відсутність Інтернету, перебування здобувачів освіти за кордоном тощо. З огляду на це, «активно почала розвиватися цифрова дидактика, що потребує пошуку та розробки найбільш ефективних методів та форматів навчання для тих чи інших завдань» [33]. Асинхронне викладання означає, що учні навчаються власним темпом та в зручній для них час. Ця форма навчання, як і всі інші, має свої переваги, як-от: гнучкість в часі та місці, індивідуальне навчання, підтримка самостійності (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Переваги асинхронного викладання

Джерело: сформовано автором

Проте асинхронне викладання також має свої недоліки, до основних з яких належать відсутність миттєвого зворотного зв'язку та необхідність дисципліни та самоконтролю з боку здобувачів освіти (рис. 1.5).

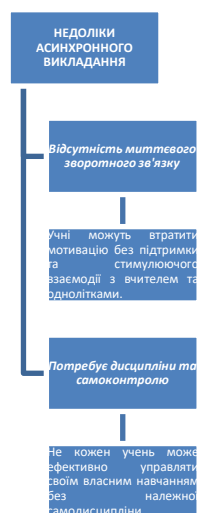

Рис. 1.5. Недоліки асинхронного викладання

Джерело: сформовано автором

Синергія асинхронного та синхронного навчання. Ідеальною стратегією може бути комбінування синхронного та асинхронного навчання. Це

дозволяє використовувати переваги обох підходів і уникнути їхніх недоліків. Наприклад, синхронні уроки можуть використовуватися для активних дискусій та практики навичок мовлення, тоді як асинхронні ресурси, такі як відеоуроки та підручники, можуть надавати можливості для самостійного вивчення.

Загалом, вибір між асинхронною та синхронною формами викладання іноземної мови залежить від конкретних потреб здобувачів освіти та можливостей навчального закладу, а також важливо вибрати ту форму, яка найкраще відповідає меті та умовам навчання. Головне – надати учням можливості вивчати мову зручним для них способом та сприяти їхньому успішному розвитку як мовців іноземної мови.

Однак, на нашу думку, не існує одного ідеального способу навчання іноземних мов, і кожна з цих форм має свої переваги та недоліки. Ефективність залежить від індивідуальних потреб здобувачів освіти та структури навчання. Навчання іноземної мови в школі є важливим кроком у розвитку особистості та розширенні можливостей в майбутньому, тому вибір форми навчання варто ретельно розглядати.

Питання методів навчання іноземної мови в школі було завжди та залишається нині актуальним. Фахівці у галузі методології та дидактики шукають найефективніші шляхи викладання, апробуючи різноманітні традиційні та новітні методи викладання, про що свідчить низка робіт провідних фахівців у цій галузі. Так, С. М. Нікіфорова, Н. І. Пивоварова та О. І. Пивоварова [22] вивчають методи навчання іноземної мови в історичному аспекті. Ю. С. Стиркіна аналізує переваги та недоліки сучасного і традиційного навчання іноземної мови [35]. Роботи закордонних методистів присвячені дослідженню методів навчання іноземних мов у зіставному [63] та педагогічному аспектах [52]. Низка робіт спрямована на вивчення граматично-перекладного методу [43; 54].

Різноманітність та значна кількість робіт, присвячених формам та методам викладання іноземних мов, засвідчує необхідність подальших напрацювань у цьому напрямі.

Граматичний метод ґрунтується на вивченні граматики мови. Учні аналізують структуру мови, правила та використовують їх у власних висловлюваннях [43]. Однак він може бути дещо нудним та малоефективним для розвитку навичок говоріння.

Аудіометод полягає у використанні звукових матеріалів, таких як аудіозаписи, для навчання вимови та розвитку навичок аудіювання. Він допомагає учням адаптуватися до вимови іноземної мови та розробляти слухову рецепцію.

Водночас інтерактивний метод полягає у використанні сучасних технологій та інтерактивних засобів навчання, таких як комп'ютерні програми, відеоуроки та вебресурси. Вони створюють можливість для активної участі учнів, розвивають навички спілкування та сприяють кращому розумінню матеріалу.

Комунікативний метод акцентує на спілкуванні та практичних навичках. Уроки орієнтовані на розмову, інтерактивні вправи та рольові ігри, що допомагають учням вивчати мову шляхом спілкування. Цей метод надає можливість здобувачам освіти відразу використовувати мову в реальних ситуаціях та сприяє розвитку навичок говоріння та спілкування. Здобувачі освіти вивчають мову, спілкуючись з носіями мови або іншими учнями.

Дедалі більш популярним стає імерсійне навчання, яке реалізується через занурення учня в мовне середовище, де ця мова є основною або однією з основних державних мов. Це може бути організовано через мовні інтенсиви, обмінні програми, або навіть переселення до країни, де цією мовою розмовляють. Імерсійне навчання допомагає швидше вивчити мову, оскільки учні повинні спілкуватися на ній у повсякденному житті.

Всі згадані форми та методи навчання мають свої переваги та недоліки, їхнє використання може варіюватися в залежності від конкретних цілей навчання та потреб здобувачів освіти. Комбінування різних підходів може бути найефективнішим способом навчання іноземної мови в школі. Важливо, щоб навчання було цікавим і практичним для учнів, щоб вони отримували

задоволення від процесу та розвивали мовні навички, які будуть корисні в подальшому житті.

1.3. Шляхи підвищення мотивації під час вивчення іноземної мови

Вивчення іноземної мови може стати захопливим та надзвичайно корисним досвідом для учнів, проте не завжди вони знаходять в собі достатньо мотивації для продовження навчання. Тому необхідно розглянути деякі шляхи, які допоможуть підвищити мотивацію здобувачів освіти під час вивчення іноземної мови. Для стимулювання мотивації необхідно створити в класі атмосферу, яка сприяє зацікавленості учнів до мови.

Слід зазначити, що широким мотиваційним потенціалом володіють інтерактивні методи навчання, рольові ігри, мультимедійні ресурси та інші технології. На заняттях рекомендовано використовувати теми та матеріали, які стимулюють інтерес учнів. Це можуть бути тексти, відеоролики, пісні або інші матеріали, які відповідають їхнім інтересам та розвивають мовні навички. Розуміння потреб кожного учня та надання можливості для індивідуального розвитку може значно підвищити мотивацію. Окрім того, «на уроках з іноземної мови слід застосовувати різноманітні методи навчання, щоб кожен учень міг розвивати свої мовні навички відповідно до свого темпу та інтересів» [63].

Зі свого боку, використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки, вебресурси, інтерактивні дошки та інші цифрові інструменти, може зробити процес вивчення мови цікавим та захопливим для учнів.

Не останню роль у формуванні мотивації до вивчення іноземних мов відіграє стимулювання досягнень. Необхідно нагороджувати учнів за досягнення у вивченні мови, визнавати їхні успіхи. Це може бути в межах класу або школи, що підтримає їхню мотивацію та бажання вивчати мову далі.

1.3.1. Проблемне навчання. На жаль, багато учнів постають перед труднощами в процесі навчання іноземних мов, і однією з причин цього є традиційний метод навчання, який часто базується на запам'ятовуванні великої

кількості вивчених слів і граматичних правил. Проблемне навчання – це підхід до вивчення іноземних мов, який активно розв’язує ці проблеми, надаючи здобувачам освіти можливість більше думати та спілкуватися іноземною мовою, ніж просто механічно вивчати правила.

Проблемне навчання відрізняється від традиційного методу навчання в тому, що воно акцентується на практичних навичках та розвитку комунікативної компетенції. Відзначимо декілька ключових аспектів проблемного навчання на уроках іноземної мови:

Активна комунікація: Проблемне навчання надає здобувачам освіти можливості активно спілкуватися іноземною мовою з різними співрозмовниками. Це допомагає покращити навички розмовного мовлення та збільшити впевненість у собі при спілкуванні іноземною мовою.

Спрямованість на реальні ситуації: Проблемне навчання орієнтується на реальні життєві ситуації та завдання, з якими здобувачі освіти можуть стикнутися під час подорожей або в робочому середовищі. Наприклад, вони можуть вивчати фрази та вирази, які використовуються в магазинах, готелях, транспорті, кафе тощо.

Співпраця та групова робота: Проблемне навчання сприяє розвитку навичок співпраці та групової роботи. Здобувачі освіти працюють разом над проєктами, ролевими іграми та завданнями, що спонукають до обміну ідеями та активної взаємодії.

Самостійне вивчення: Проблемне навчання підтримує самостійне вивчення мови. Здобувачам освіти надаються ресурси та інструменти для того, щоб вони могли навчатися самостійно поза класом. Це розвиває в них навички самоконтролю, тайм-менеджменту тощо.

Заохочення до креативності: Проблемне навчання сприяє розвитку креативності учнів. Вони можуть створювати власні матеріали, ролі та сценарії для вправ й ігор на уроках, що робить навчання більш захопливим та цікавим.

Отже, проблемне навчання на уроках іноземної мови сприяє покращенню результатів навчання та підвищенню мотивації здобувачів освіти. Воно

дозволяє учням більше ефективно використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях та розвивати навички, які їм дійсно необхідні. Доцільно впроваджувати цей підхід на уроках іноземної мови, щоб зробити навчання більш практичним і ефективним.

1.3.2. Метод проєктів. Вивчення іноземної мови – це завдання, яке завжди стоїть перед вчителями та учнями. Однак, традиційні методи навчання, такі як запам'ятовування слів та граматичних правил, можуть бути нудними та неефективними для багатьох учнів [54, с. 104]. У таких випадках, метод проєктів може стати відмінним інструментом для навчання іноземної мови.

Метод проєктів – це підхід до навчання, в якому учні працюють над конкретними завданнями або проєктами, які вимагають використання іноземної мови для досягнення мети [63]. Цей метод активізує інтерес учнів до вивчення мови та сприяє їхній залученості до навчального процесу. Ось декілька переваг методу проєктів на уроках іноземної мови:

Практична спрямованість: Учні вивчають мову, використовуючи її для реальних завдань та ситуацій. Це робить навчання більш практичним та корисним для повсякденного життя.

Розвиток комунікативних навичок: Під час роботи над проєктами, учні навчаються ефективно спілкуватися, виражати свої думки та ідеї, слухати і розуміти інших. Це важливо для розвитку комунікативних навичок, які є основою володіння іноземною мовою.

Залучення до індивідуального навчання: Кожен проєкт може бути унікальним і враховувати індивідуальні інтереси та потреби учня. Це дозволяє кожному учневі розвивати мовні навички в контексті, який відповідає його інтересам.

Розвиток творчості: Проєкти можуть бути різноманітними – від створення презентацій та відеороликів до проведення досліджень та створення власних проєктів. Це сприяє розвитку творчих та аналітичних навичок учнів.

Підвищення мотивації: Робота над проєктами може бути захопливою та цікавою для учнів, оскільки вони бачать результати своєї праці та можливість використовувати іноземну мову на практиці.

Методисти та дидактики рекомендують вчителям реалізувати метод проєктів на уроках іноземної мови з урахуванням таких аспектів, як: вибір теми, колаборація, презентація, оцінка. Важливо вибирати теми, які будуть цікаві та актуальні для учнів. Тема може бути пов'язана з культурою, історією, або сучасними подіями країни, мова якої вивчається. Окрім того, необхідно заохочувати здобувачів освіти працювати в групах або парами, щоб сприяти взаємному вивченню та комунікації. По завершенню проєкту необхідно дозволити учням представити свої результати класу. Це надасть їм можливість практикувати навички говоріння та слухання, а також отримати зворотний зв'язок від однокласників. Оцінка може бути здійснювана на основі якості проєкту, комунікативних навичок та креативності. Важливо підкреслити, що оцінка не обов'язково має бути числовою – важливіше заохочувати учнів до саморозвитку та зростання [63].

Отже, метод проєктів на уроках іноземної мови може зробити навчання більш ефективним та захопливим. Він надає учням можливість використовувати мову на практиці, розвивати комунікативні навички, та демонструвати свою творчість. Застосовуючи цей метод, вчителі можуть зробити процес вивчення іноземної мови цікавим та ефективним для своїх учнів.

1.3.3. Ігрові технології. Навчання іноземної мови завжди було завданням, що вимагає від викладачів та учнів творчого підходу. У світі, насиченому інноваціями, ігрові технології стають все більш важливим інструментом для досягнення високих результатів у навчанні.

Ігри сприяють створенню захопливого середовища на уроках, яке викликає зацікавлення учнів. Вони стають стимулом для вивчення мови, оскільки вимагають від учасників активної участі та комунікації. Ігрові сценарії можуть включати рольові вправи, інтерактивні завдання та імітацію реальних

ситуацій, що підіймає якість навчання. Використання ігор на уроках іноземної мови сприяє активному спілкуванню та розвитку комунікативних навичок. Ігрові завдання, такі як рольові ігри та комунікативні вправи, допомагають учням випробувати свої знання в реальних ситуаціях, вдосконалюючи при цьому вимову, лексику та граматику [54].

Ігрові технології також пропонують гнучкість у навчанні. Віртуальні ігри та мобільні додатки дозволяють учням вивчати мову в будь-якому місці та в будь-який час. На думку фахівців у галузі методики викладання іноземних мов, це сприяє постійному іммерсивному навчанню, де вивчення мови стає не просто завданням на уроці, але і частиною повсякденного життя [63].

Ігрові елементи на уроках мови також створюють можливості для співпраці та змагання між учнями. Мовні ігри, онлайн-конкурси та групові завдання розвивають командну роботу та стимулюють учнів до активної участі.

Отже, ігрові технології на уроках іноземної мови відкривають нові можливості для ефективного та захопливого навчання. Вони стають не лише засобом залучення уваги учнів, але й потужним інструментом для розвитку всіх аспектів мовлення. Запровадження ігор у процес навчання вносить свіжість та інновації, забезпечуючи якісну підготовку до вивчення іноземної мови в сучасному світі.

1.3.4. Країнознавчий підхід. В сучасному світі, коли глобалізація та культурний обмін стають невіддільною частиною нашого життя, країнознавчий підхід на уроках іноземної мови набуває особливого значення. Цей підхід не лише сприяє вивченню мови, але і відкриває двері до розуміння та поваги до різноманітності культур.

Використання країнознавчого підходу дозволяє учням не лише вивчати мову, але і розширювати свої лінгвістичні навички через вивчення традицій, історії та літератури країн, мова яких вивчається. Це сприяє глибшому розумінню мовної системи та використання вивченої мови в реальних ситуаціях.

Країнознавчий підхід спонукає учнів вивчати та розуміти культурні особливості країн, мова яких вивчається. Це сприяє розвитку культурної свідомості та поваги до інших національних та етнічних спільнот. Вивчення традицій, свят, та звичаїв робить навчання цікавим та інформативним. Окрім того, країнознавчий підхід створює можливість для учнів потрапити в мовленнєві ситуації, які можуть виникнути в реальному житті. Відтворення ситуацій з ресторанів, магазинів чи інших громадських місць розвиває навички спілкування та робить здобувачів освіти більш впевненими у вживанні мови в різних обставинах.

Країнознавчий підхід також сприяє зміцненню міжкультурних зв'язків. Учні, які розуміють культурний контекст іншої країни, «можуть ефективніше спілкуватися та співпрацювати в міжнародному оточенні» [63]. Це допомагає створювати глобальних громадян, які цінують та розуміють різноманіття.

Отже, країнознавчий підхід на уроках іноземної мови виявляється не лише ефективним методом навчання, але і важливим інструментом для формування культурно компетентних особистостей. Він допомагає учням розглядати мову як частину широкого культурного контексту, що веде до глибшого розуміння та поваги до інших країн та народів.

1.4 Позакласні заходи як засіб підвищення мотивації до вивчення іноземної мови

Вивчення іноземної мови – це не лише завдання для шкільних програм, але й можливість розширити свої горизонти та взаєморозуміння в глобалізованому світі [63]. Однак інколи учні можуть втрачати інтерес і мотивацію, зіткнувшись із труднощами навчання. У цьому контексті, позакласні заходи виявляються дієвим інструментом для збудження інтересу та підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.

Однією з переваг позакласних заходів є зміна середовища. Учні виходять за межі класу та стикаються із мовою в реальних ситуаціях. Наприклад, екскурсії до мовних кафе чи участь у мовних таборах створюють можливість

спілкування іноземною мовою в невимушених умовах, що сприяє поглибленню мовних навичок. Зі свого боку, позакласні ігри та конкурси роблять процес навчання цікавішим та захопливим. Вони дозволяють учням взаємодіяти, конкурувати та одночасно розвивати мовленнєві та лексичні навички.

Важливою постає у цьому контексті організація тематичних виховних годин, присвячених мові, що дозволяє створити атмосферу та зацікавленість до вивчення. Це може бути культурний захід, де учні знайомляться із традиціями та історією країн, мова яких вивчається, або ж тематичний вечір, присвячений літературі чи кіно.

Запрошення носіїв мови чи фахівців для проведення майстер-класів може стати великим стимулом для учнів. Оцінка реального застосування мови в професійному середовищі збуджує цікавість та розуміння важливості вивчення іноземної мови.

Організація проєктів та театралізованих вистав дає учням можливість застосовувати знання мови в практичних завданнях. Це стимулює творчість та розвиває комунікативні навички.

Отже, позакласні заходи відкривають перед учнями нові можливості для вивчення іноземних мов. Вони не лише роблять процес навчання цікавішим, але й сприяють повноцінному зануренню в мовне середовище. Такий підхід допомагає формувати мотивацію та зацікавленість, що є ключовими чинниками успішного вивчення іноземної мови.

1.4.1 Тиждень англійської мови в школі. Англійська мова, яка здавна визнана мовою міжнародного спілкування, посідає особливе місце в навчальних програмах у багатьох країнах. Однією з ефективних і популярних форм підвищення мовних навичок серед здобувачів освіти є проведення тижня англійської мови в школах.

Однією з ключових цілей цього заходу є стимулювання інтересу учнів до вивчення англійської мови. Це може бути досягнуто різноманітними заходами, такими як конкурси, ігри, тематичні уроки та спеціальні заходи.

Під час тижня англійської мови вчителі можуть використовувати різноманітні інтерактивні методи для привернення уваги учнів [63]. Від ролевих ігор до творчих проєктів – всі ці методи допомагають зробити навчання цікавим та змушують учнів активно користуватися іноземною мовою. Також важливо проводити конкурси та змагання, які сприяють розвитку навичок вивчення мови. Можливості для отримання нагород чи визнання за досягнення стимулюють учнів вдосконалювати свої мовні вміння.

Тематичні заходи, такі як «День британської літератури» або «Міжнародний день англійської мови», можуть допомогти здобувачам освіти краще зрозуміти культуру, історію та традиції, пов'язані з англійською мовою. Гості, лекції від носіїв мови та інші заходи можуть внести нові кольори в навчання.

На думку фахівців, тиждень англійської мови також може стати відмінною можливістю для збагачення лексики та вдосконалення граматичних навичок [46, с. 75; 54, с. 104]. Спеціальні вправи та завдання можуть бути розроблені для розширення словникового запасу та вивчення нових мовних структур.

Отже, тиждень англійської мови в школі – це не лише час для підвищення рівня володіння мовою, але й важлива подія для культурного обміну та розвитку загальноосвітнього процесу. Збільшення мотивації учнів та створення позитивного ставлення до вивчення англійської мови – основні цілі цього заходу, який призначений сприяти глибшому розумінню та любові до цієї важливої міжнародної мови.

1.4.2 Гурток англійської мови. Вивчення іноземних мов стає не лише важливою навичкою, але і ключем до більших можливостей у сучасному світі. Однак, часто виникає питання: як зберегти мотивацію для регулярного вивчення мови, особливо коли воно відбувається поза стінами освітнього закладу? Одним з ефективних рішень є участь у гуртках англійської мови.

Гурток англійської мови створює сприятливу спільноту зацікавлених у вивченні мови осіб. Учасники гуртка поділяють спільні цілі та інтереси, що

створює відчуття приналежності та взаємопідтримки. Взаємодія з однодумцями надає додатковий стимул для регулярного заняття мовою, адже здобувачі освіти відчувають, що не самі в цьому процесі [63].

Однією з головних переваг гуртка є можливість спілкування в реальному часі. Обговорення тематики, спільні дискусії та групові завдання дозволяють здобувачам освіти відчути, що вони застосовують вивчені знання на практиці. Це надає практичний характер вивченню, роблячи його більш живим та захопливим.

У гуртках англійської мови можуть проводитися різноманітні конкурси та змагання, що створює додатковий стимул для вивчення мови. Бажання перемагати або досягти певних результатів може стати потужним мотиватором для регулярної активності в гуртку та, відповідно, для підвищення рівня володіння мовою. Гурток англійської мови може включати різноманітні формати занять, такі як ігри, рольові вправи, дебати та інші. Такий підхід допомагає уникнути монотонності та нудьги, роблячи навчання захопливим.

Участь у гуртку дозволяє отримувати підтримку та поради від кваліфікованих тьюторів, які спрямовані особисто на кожного учасника. Це може значно полегшити процес вивчення англійської мови та допомагає подолати труднощі, з якими учні можуть зіткнутися.

Узагальнюючи можна зазначити, що гурток англійської мови постає не лише як засіб вивчення мови, але і як потужний інструмент для підвищення мотивації. Заняття в гуртку дозволяють не лише вдосконалювати мовні навички, але й насолоджуватися процесом вивчення.

1.4.3. Театральний гурток. Часто здобувачі освіти натрапляють на труднощі в утриманні мотивації на високому рівні, особливо в тих випадках, коли вони зіштовхуються зі складними аспектами мовного навчання. Театральний гурток може виявитися надзвичайно корисним інструментом для підвищення мотивації здобувачів освіти у вивченні англійської мови.

Театральний гурток надає можливості учням зануритися в англійську мову не тільки через письмові та усні завдання, але й через активну участь у

ролевих іграх, постановках та імпровізаціях. Це допомагає створити атмосферу захоплення, де мова не є просто інструментом вивчення, але стає засобом самореалізації та взаємодії. Театральні вправи стимулюють розвиток комунікативних навичок. Учні вчаться висловлювати свої думки, емоції та ідеї англійською мовою в природній та автентичній формі. Це робить навчання більш практичним та заохочує учнів брати ініціативу в спілкуванні.

Театр важливий не лише як засіб навчання мови, але і як засіб розуміння культурного контексту. Участь у театральних постановках дозволяє здобувачам освіти відчувати та зрозуміти англомовний світ крізь призму мистецтва та культури. Театральний гурток сприяє соціальній взаємодії та співпраці між учнями. Вони працюють над спільними виставами, виконують ролі та розвивають навички командної роботи. Це сприяє формуванню позитивного середовища, де здобувачі освіти взаємодіють та підтримують один одного.

Отже, театральний гурток постає ефективним інструментом для підвищення мотивації у вивченні англійської мови, оскільки він робить навчання цікавим, практичним та захопливим. Здобувачі освіти отримують можливість виразити себе мовою театру та відчувати внутрішню силу англійської мови в контексті культурних вистав. Такий підхід до навчання може стати ключем до успіху та стимулювати учнів до активного вивчення англійської мови.

Висновки до розділу I

Вивчення теоретичних джерел, присвячених дослідженню нетрадиційних форм навчання англійської мови, дозволило краще розібратися в тому, як нетрадиційні форми навчання англійської мови можуть впливати на процес засвоєння мови. Виявлено, що вони можуть стимулювати активну участь здобувачів освіти у процесі вивчення мови та сприяти більш ефективному засвоєнню матеріалу.

Результати дослідження свідчать про те, що форми навчання, які акцентують інтерактивність та практичне використання мови, можуть бути

більш ефективними у сприйнятті та запам'ятовуванні матеріалу. Висновки також підкреслюють важливість індивідуального підходу в навчанні англійської мови. Нетрадиційні форми можуть бути ефективні, оскільки вони дозволяють більше уваги приділяти потребам кожного учня.

Дослідження підкреслило важливість використання сучасних технологій у навчальному процесі. Використання мультимедійних засобів, інтерактивних програм та онлайн-ресурсів може значно розширити можливості навчання англійської мови.

Попри важливість вже отриманих результатів, деякі аспекти нетрадиційних форм навчання залишаються недостатньо розглянутими. Можливі нові шляхи вдосконалення та оптимізації цих методів.

РОЗДІЛ II. ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Специфіка та спрямованість уроку іноземної мови

Специфіка та спрямованість уроку іноземної мови визначаються численними факторами, які включають методологію викладання, цілі навчання, індивідуальні особливості здобувачів освіти та взаємодію з культурою.

2.1.1. Методологія навчання іноземної мови. Один із ключових аспектів успішного вивчення іноземної мови – вибір методології викладання [1, с. 21; 53, с. 25]. Вивчення іноземної мови є складним та захопливим процесом, що вимагає вдумливого підходу та ефективної методології. Вчитель має враховувати різноманіття здобувачів освіти, їхні індивідуальні потреби та сприйняття, для того, щоб надати оптимальні умови для успішного вивчення іноземної мови.

Сучасні підходи, такі як комунікативний чи інтерактивний методи, акцентують на практичному використанні мови в реальних ситуаціях [7; 14; 27]. Важливо враховувати, що різні методи можуть підходити для різних категорій учнів, тому викладач повинен мати гнучкість у виборі стратегій (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Підходи до навчання іноземної мови

Підхід	Особливості
<i>Комунікативний підхід</i>	Однією з ключових складових методології навчання іноземної мови є комунікативний підхід. Основний акцент робиться на використанні мови в реальних ситуаціях та спроможності здобувача освіти ефективно спілкуватися. Цей підхід враховує функціональний аспект мовлення та розвиває навички аудіювання, читання, письма та усного мовлення.
<i>Сугестопедія</i>	Сугестопедія є методом, який акцентує на позитивному підході до навчання та використанні нетрадиційних методів. Застосовуючи музику, ігри, імпровізацію та інші творчі елементи, цей метод сприяє емоційному зануренню здобувачів освіти у мовне середовище та сприяє більш ефективному вивченню іноземної мови.
<i>Граматичний-трансформаційний підхід</i>	Цей підхід базується на системному вивченні граматичних структур та їхньому подальшому використанні в комунікативних завданнях. Використання граматичних трансформацій допомагає здобувачам освіти засвоювати мовні норми та структури шляхом їх активного використання.
<i>Інтерактивні</i>	Сучасні технології стають невід'ємною частиною методології

<i>технології</i>	навчання іноземної мови. Використання відеоуроків, інтерактивних вправ, мобільних додатків та віртуальних реальностей дозволяє зробити процес вивчення цікавим та доступним.
<i>Диференційований підхід</i>	Кожен здобувач освіти має унікальний шлях до засвоєння іноземної мови. Врахування індивідуальних потреб, рівня володіння та стилю навчання кожного учня дозволяє вчителю створити ефективні уроки та завдання.

Джерело: сформовано автором

Отже, методологія навчання іноземної мови є динамічним та постійно розвиваючим полем. Використання різноманітних підходів, врахування індивідуальних особливостей та використання сучасних технологій дозволяє створити ефективну та захопливу навчальну програму, сприяючи успішному вивченню іноземної мови.

2.1.2. Цілі навчання іноземної мови. Кожен урок повинен мати конкретні цілі, спрямовані на покращення навичок чотирьох мовленнєвих аспектів: читання, письмо, слухання та говоріння. Залучення учнів до використання мови в різних контекстах, таких як ділові ситуації, подорожі, або повсякденні розмови, допомагає їм здобувати практичний досвід та збільшувати мовленнєву компетентність.

Цілі уроку іноземної мови в школі можуть бути різноманітними й залежать від конкретних завдань, які вчитель ставить перед учнями (рис. 2.1.).

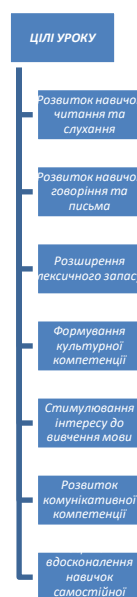

Рис. 2.1. Цілі уроку іноземної мови в школі

Ось декілька загальних цілей, які можуть бути визначені для уроків іноземної мови:

1. Розвиток навичок читання та слухання: Уроки можуть бути спрямовані на розвиток розуміння текстів чи аудіоматеріалів іноземною мовою. Це важливо для розвитку загальної мовної компетенції. Один з ключових аспектів розвитку навичок читання – це вибір текстів, які відповідають рівню знань та навичок учнів. Починаючи з простих розповідей та поступово переходячи до складніших наукових чи художніх творів, учитель створює оптимальні умови для розвитку лексичних та граматичних навичок. Різноманітність текстів – це важливий фактор. Учні повинні мати можливість читати не тільки художні тексти, але і наукові статті, новини, блоги. Це розширює їхній словник та допомагає зрозуміти структуру різних жанрів. Після читання важливо надати учням можливість обговорювати зміст тексту. Це сприяє розвитку навичок усного висловлювання та аналізу, а також навичок критичного мислення.

Подкасти, аудіо книги, відеоролики – усі ці різновиди матеріалів допомагають учням звикнути до різноманіття англійської мови в реальному житті. Вони також надають можливість працювати із різними акцентами та швидкістю мовлення. Картинки, схеми та інші візуальні матеріали можуть полегшити розуміння аудіоматеріалу, особливо для візуально орієнтованих учнів. Спілкування англійською мовою – це найефективніший спосіб покращити навички слухання [4, с. 27]. Учні можуть слухати розмови партнерів, вчителя або навіть аудіоконференції, щоб підвищити рівень розуміння реального мовлення.

Загалом, розвиток навичок читання та слухання на уроках англійської мови – це багатоплановий процес, який вимагає поєднання різних методів та матеріалів. Ефективне впровадження цих стратегій не лише покращить комунікативні здібності учнів, але і сприятиме їхньому загальному успіху в навчанні англійської мови [45; 50].

2. Розвиток навичок говоріння і письма: Учні можуть вивчати та вдосконалювати навички усного та писемного висловлення іноземною мовою. Це включає в себе вивчення граматики, лексики та правильного вживання мовних структур. Навчання мови охоплює не лише правильне вживання слів та граматики, але і вміння висловлювати свої думки. Важливо створити атмосферу, де учні можуть вільно спілкуватися англійською мовою. Рольові ігри, дебати та діалоги допомагають учням відчувати себе комфортно при вивченні говоріння. Залучення здобувачів освіти до різноманітних мовних вправ та ігор сприяє вдосконаленню вимови та розширенню активного словникового запасу. Забезпечення цікавих завдань, таких як опис картин, створення коротких розповідей чи імпровізації, стимулює креативність та самовираження [59, с. 6]. Слухання реального мовлення носіїв мови сприяє правильній імітації вимови та інтонації. Слухання аудіотреків, перегляд відео та послідовне повторення допомагають учням адаптувати своє мовлення до норм носіїв мови. Заохочення творчого підходу до написання допомагає здобувачам освіти розвивати свої навички письма. Завдання, які спрямовані на створення власних оповідань, есе або листів, дозволяють виявити індивідуальність та виразність у висловлюванні [36, с. 75].

Спільна робота над написанням текстів, корекція помилок та обговорення варіантів висловлення розвиває мовну культуру та сприяє вдосконаленню структури текстів. Використання комп'ютерів, планшетів або смартфонів для написання текстів може бути стимулом для учнів. Вони можуть використовувати різні мовні програми для перевірки граматики та розширення своєї лексики.

Важливо враховувати, що розвиток навичок говоріння і письма – це процес, який вимагає часу та постійного вдосконалення. Забезпечення структурованих та цікавих уроків, використання різноманітних методик та індивідуальний підхід до кожного учня допомагає забезпечити успішний розвиток цих важливих мовленнєвих навичок [20]

3. Розширення лексичного запасу: Учні можуть працювати над поповненням свого словникового запасу та вивченням нових слів та виразів.

Вільне володіння лексиною визначає рівень комунікативної компетенції та здатність висловлювати свої думки на різноманітні теми [58]. Розглянемо ефективні стратегії та підходи до розширення лексичного запасу на уроках англійської мови.

– *Читання різноманітних текстів.* Читання різноманітних текстів, починаючи від простих історій та закінчуючи науковими статтями чи художніми творами, є важливою стратегією для розширення лексичного запасу. Здобувачі освіти повинні вибирати тексти на різні теми, щоб вивчати нові слова та вирази в різних контекстах.

– *Використання словників та словникових програм.* Вивчення нових слів зі словників та онлайн-ресурсів може бути цікавим та ефективним. Учні можуть використовувати сучасні мобільні додатки, які пропонують ігровий підхід до вивчення слів, роблячи процес більш захопливим.

– *Використання тематичних словників та фразеологізмів.* Створення тематичних словників та списків фразеологізмів може бути корисним для систематизації нових слів. Учні можуть вести свої власні словники за темами, що допомагає їм легше засвоювати слова, пов'язані між собою.

– *Створення контекстуальних ситуацій.* Вживання нових слів у реальних чи уявних ситуаціях сприяє кращому їх запам'ятовуванню. Використання рольових ігор, діалогів та ситуаційних завдань робить вивчення слів більш практичним та захопливим.

– *Вивчення слів у контексті.* Важливо навчати учнів вивчати слова не тільки ізольовано, але і в контексті. Розбір фраз та речень, в яких використовуються нові слова, допомагає зрозуміти їх значення та використання у реальних ситуаціях.

– *Регулярне практикування.* Регулярні вправи та завдання, що передбачають використання нових слів у говорінні та письмі, сприяють їх фіксації та вдосконаленню вживання.

Розширення лексичного запасу – це процес, що вимагає систематичності та постійного застосування вивчених слів у різних ситуаціях. Запровадження зазначених стратегій дозволяє зробити цей процес ефективним та захопливим для учнів, сприяючи таким чином повноцінному опануванню англійською мовою.

4. Формування культурної компетенції: Уроки можуть включати вивчення культурних аспектів країни, мова якої вивчається. Це допомагає здобувачам освіти краще розуміти мовну ситуацію та використовувати мову в аутентичних контекстах.

Використання аутентичних текстів, таких як реальні тексти газет, розмови, відео, розширює культурний діапазон учнів [17; 57]. Вони отримують можливість вивчати мову так, як її використовують носії мови, і водночас дізнаватися про їхню культуру. Запровадження міжкультурних обмінів та проєктів створює можливість для учнів обговорювати та спілкуватися з однолітками з інших країн. Це не тільки вдосконалює мовні навички, але і розвиває міжособистісну та міжкультурну компетенцію.

Організація культурних заходів та екскурсій, відвідування музеїв, лекцій та виставок сприяє поглибленню знань про англomовний світ та його різноманіття. На уроках англійської мови слід приділяти увагу не лише мовним правилам, але і культурно-визначеним мовним особливостям [18]. Вивчення фразеології, вживання виразів та ідіом, що характерні для конкретних країн, сприяє формуванню повноцінної комунікативної компетенції [62, с. 256]. Залучення учнів до обговорення етики та культурної взаємодії розвиває в них відповідальність та повагу до інших культур. Важливо формувати в них усвідомлення різниці та прийняття культурного різноманіття.

Формування культурної компетенції на уроках англійської мови – це багатоплановий процес, який вимагає інтеграції мовного та культурного вивчення. Враховуючи різноманітність світоглядів та традицій, учні зможуть не лише володіти англійською мовою, але і розуміти та поважати різні культури, що сприятиме їхній повноцінній й успішній взаємодії в сучасному світі.

5. Стимулювання інтересу до вивчення мови: Важливо зацікавити учнів процесом вивчення іноземної мови та показати їм практичне застосування мовних навичок у реальному житті.

Стимулювання інтересу до вивчення мови – це не лише завдання вчителя, але і спільний процес, в якому кожен учень може брати участь. Ігровий підхід завжди привертає увагу учнів. Використання лінгвістичних ігор, словесних конкурсів чи групових завдань дозволяє навчати новим мовним структурам та лексиці через гру та взаємодію. Залучення учнів до вивчення матеріалу, який вони обирають, може бути дуже ефективним. Слід дозволяти учням обирати теми для проєктів, досліджень або рефератів, що відповідають їхнім інтересам. Окрім того, сучасні технології відкривають безмежні можливості для цікавого та ефективного вивчення мови [26; 31]. Використання відео, аудіо, анімацій та інтерактивних завдань може зробити уроки більш привабливими та доступними [5, с. 60].

Розгортання дискусій та обговорень на актуальні теми дозволяє учням висловлювати свої думки, вивчати актуальні слова та вирази, а також розвивати навички аргументації. Створення реальних ситуацій, в яких учні можуть використовувати отримані знання, забезпечує практичне використання мови. Рольові ігри, симуляції реальних ситуацій роблять уроки більш захопливими.

Використання інтерактивних вправ та мобільних додатків дозволяє учням вивчати мову в неформальних умовах, розвивати навички вдома або в дорозі, що робить навчання більш гнучким та доступним.

Стимулювання інтересу до вивчення англійської мови – це важливий крок у розвитку мовної компетенції. При використанні різноманітних та інноваційних методів, вчителі можуть надихнути учнів на активну участь у навчальному процесі та формування стійкого інтересу до вивчення мови [40, с. 32]. Успіх у цьому напрямку визначається не лише рівнем знань, але і бажанням учнів вдосконалювати свої мовні навички.

6. Розвиток комунікативної компетенції: Сучасна освіта визнає важливість здатності ефективно спілкуватися не лише з точки зору граматики та

словникового запасу, але й уміння висловлювати свої думки та взаємодіяти з іншими. Розглянемо ключові стратегії та підходи до розвитку комунікативної компетенції на уроках англійської мови.

- Використання рольових ігор та сценаріїв дозволяє учням відчувати себе в різних комунікативних ситуаціях. Це не лише розвиває їхні навички спілкування, але й стимулює творчий підхід та емпатію.

- Взаємодія у групах та з партнерами створює сприятливі умови для вивчення мови в реальних ситуаціях. Виконання завдань, що вимагають обговорення та співпраці, розвиває навички активного слухання та виразного висловлювання.

- Створення аутентичних ситуацій на уроках, що можуть відбутися в реальному житті, забезпечує учням можливість використовувати мову для різних цілей. Це може бути рольова гра, діалог або імпровізація.

- Вивчення мови через аутентичні матеріали, такі як відео, аудіо, тексти різних жанрів, робить навчання більш реальним та цікавим. Учні отримують можливість слухати та читати реальні вирази мовлення та адаптувати їх для власних потреб.

- Стимулювання обговорення різноманітних тем допомагає розвивати словниковий запас та вміння висловлювати свої думки. Важливо включати теми, які цікавлять учнів та викликають їхні емоції.

- Використання сучасних технологій, таких як онлайн-платформи для обговорення та спілкування, дозволяє учням взаємодіяти в позаурочний час, практикувати мову у реальних віртуальних спільнотах [2; 42].

Отже, розвиток комунікативної компетенції – це багатогранний процес, який вимагає інноваційних та варіативних методів. Використання різноманітних стратегій та підходів не лише стимулює інтерес учнів до вивчення мови, але і робить процес навчання ефективним, допомагаючи їм стати впевненими та компетентними співрозмовниками в англійськомовному середовищі.

7. Оцінка і вдосконалення навичок самостійної роботи: Учні можуть навчатися працювати самостійно, використовуючи різні ресурси для вивчення мови, такі як підручники, інтернет-ресурси, фільми тощо.

– Першим кроком у вдосконаленні навичок самостійної роботи є визначення конкретних цілей та задач. Здобувачі освіти мають визначитися, чого вони хочуть досягти: чи це покращення лексичного запасу, розвиток навичок читання, чи можливо, вивчення нових граматичних конструкцій. Цілі надають напрямок і допомагають зосередитися на конкретних завданнях.

– Англійська мова жива і розвивається кожен день. Важливо бути в курсі останніх новин, книг та аудіоматеріалів. Регулярне читання статей, книг та прослуховування аудіокниг допомагають розширити лексичний запас та покращити розуміння мови в різних контекстах.

– Слід пам'ятати, що інтернет є безмежним резервуаром ресурсів для вивчення англійської мови. Учням слід рекомендувати використовувати одночасно різноманітні ресурси: відеоуроки, мобільні додатки для вивчення слів, онлайн-ігри та форуми для обговорення.

– Створення власних навчальних матеріалів, таких як словники, нотатки та граматичні схеми, допомагає закріплювати отримані знання. Учні можуть використовувати ці матеріали для повторення та систематизації інформації, що дозволить краще її засвоювати.

– Щоб опанувати мову, важливо взаємодіяти з мовним середовищем. Здобувачі освіти мають долучатися до англійськомовних спільнот в соціальних мережах, приєднуватися до чатів та форумів. Це допомагає розвивати навички письма та спілкування в реальних ситуаціях.

– Вдосконалення навичок самостійної роботи на уроках англійської мови – це постійний процес, який вимагає відданості та систематичності. Комбінування різних підходів та використання різноманітних ресурсів допоможе досягти успіху у вивченні мови. Учням слід пояснити, що кожен маленький крок

призводить до великого результату, і їхня самостійність буде винагороджена вмінням ефективно спілкуватися англійською.

Окреслені цілі можуть варіюватися залежно від рівня знань здобувачів освіти, їх вікових особливостей, мети вивчення мови та інших факторів. Успішна реалізація цих цілей сприяє ефективному вивченню іноземної мови в школі.

2.1.3. Індивідуальні особливості учнів. Урахування індивідуальних особливостей учнів грає важливу роль у викладанні іноземної мови. Різний темп навчання, ступінь вільності використання мови, а також інші особисті фактори варто враховувати при плануванні та проведенні уроку. Викладач повинен створити сприятливе середовище, де кожен учень може виявити свій потенціал. Ефективність навчання значно залежить від того, наскільки враховуються індивідуальні особливості кожного здобувача освіти. Прийом індивідуального підходу при навчанні іноземних мов є дуже важливим, тому спробуємо з'ясувати, як це може покращити результати навчання іноземної мови.

По-перше, слід застосовувати різноманітність стилів навчання іноземної мови. Кожен учень має власний унікальний стиль навчання. Деякі вчать краще через візуальне сприйняття, імітуючи мовні моделі та користуючись малюнками та схемами. Інші навчаються краще аудіотехнічним шляхом, слухаючи та відтворюючи мову. Треті використовують тактильний спосіб, через фізичний контакт або використання предметів. Враховуючи ці різноманіття, вчителі можуть використовувати різні методи та засоби, щоб зробити навчання більш доступним для кожного учня.

По-друге, вчитель має враховувати індивідуальні обставини кожного здобувача освіти, пов'язані з його особистим життям, інтересами та здібностями. Деякі учні можуть мати певні пріоритети в області іноземної мови, пов'язані зі своєю майбутньою кар'єрою чи особистими цілями. Врахування цих обставин допомагає створити навчальний контекст, що відповідає потребам кожного учня, і збільшує мотивацію до вивчення мови [23, с. 99].

По-третє, важливу роль відіграє подолання мовних бар'єрів та індивідуальних труднощів. Деякі учні можуть зіткнутися зі специфічними

труднощами в опануванні іноземною мовою. Це може бути пов'язано з різницею у мовному середовищі в дитинстві або із загальними проблемами, такими як дислексія. Вчителям слід бути готовими адаптувати програму, надавати додаткову підтримку та використовувати методи, спрямовані на подолання мовних бар'єрів [56, с. 54].

По-четверте, не слід забувати про використання інтерактивних засобів та технологій, які можуть бути потужними інструментами для врахування індивідуальних особливостей учнів. Ігрові підходи, мобільні додатки, віртуальні екскурсії та онлайн-ресурси дозволяють вчителям створити різноманітне і цікаве навчання, що задовольняє різні стилі та швидкості навчання.

Отже, врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні іноземної мови є важливим елементом успішного вивчення. Прийняття індивідуального підходу не тільки збільшує ефективність навчання, але й стимулює зацікавленість учнів у вивченні мов та розширенні своїх культурних знань. У практиці врахування індивідуальних особливостей стає ключовим фактором для формування позитивного та продуктивного навчального середовища.

2.1.4. Взаємодія з культурою. Навчання іноземних мов не лише передбачає вивчення граматики та словникового запасу, а й охоплює розуміння та взаємодію з культурою, якою володіє ця мова. Вивчення іноземної мови неможливе без вивчення культурного контексту. Уроки повинні охоплювати різноманітні матеріали, такі як музика, кіно, аутентичні тексти, що дозволяють учням поглибити розуміння культурних особливостей та підвищити рівень міжкультурної компетенції.

Взаємодія з культурою може збагатити процес навчання іноземної мови та покращити комунікативні навички учнів. Вивчення іноземної мови не може бути відокремленим від її культурного контексту, адже слова та вирази завжди мають своє коріння в культурних традиціях, і врахування цього аспекту сприяє глибшому розумінню мови. Вчителі можуть використовувати тексти, мультимедійні ресурси та інші матеріали, щоб введення культурних аспектів стало не просто частиною уроку, але інтегрованим елементом навчання.

Вивчення слів та виразів у контексті культурних ситуацій не тільки розширює словниковий запас учнів, але й допомагає їм використовувати мову більш ефективно та природно [63, с. 3]. Наприклад, розглядаючи традиції або святкування в країнах, де вживається ця мова, учні отримують можливість вивчати не лише слова, але і контекст, в якому вони використовуються. Взаємодія з культурою також охоплює спілкування з носіями мови та учасниками цієї культури. Вчителі можуть організовувати діалоги, дебати, рольові ігри та інші види взаємодії, що передбачають обмін культурним досвідом. Це сприяє розвитку комунікативних навичок учнів та вчить їх використовувати мову в різних ситуаціях. Вивчення іноземної мови, як правило, включає ознайомлення зі специфічними особливостями культури та її історією [41, с. 233]. Це сприяє підвищенню міжкультурної свідомості учнів, що важливо в сучасному глобалізованому світі. Вони вчаться розуміти та поважати різноманітність, що сприяє формуванню відкритого та толерантного підходу до інших культур.

Лінгвокраїнознавчий аспект необхідний для фіксації країнознавчих відомостей в одиницях мови, для збагачення предметно-змістовного плану [16; 63, с. 7]. Його ґрунтовний добір і часте використання є одним із резервів підвищення його активності. Зміст країнознавчих текстів повинен мати певну новизну, значущість для учнів. У такому плані корисні тексти, що містять відомості з географії та історії, інформацію про освітні установи, про дитячі та юнацькі організації, про державний устрій країни мови, що вивчається, чи про устрій країни мови, що вивчається, або про особливості етикету, мовленнєвої поведінки в її межах. Усе це покликане викликати у здобувачів освіти потребу в подальшому самостійному ознайомленні з країнознавчими матеріалами. Лінгвокраїнознавство слугує опорою для підвищення мотивації, оскільки включає два аспекти: навчання мови та формування знань про країну мови, що вивчається.

Як відомо, гра є однією з найефективніших форм під час навчання країнознавчого матеріалу, наприклад, урок-гра «The History of the USA» як

завершальний етап вивчення короткої історії США. Урок у формі гри «Що? Де? Коли?» цікавий своєю нестандартністю, змушує учнів говорити, проявляти кмітливість, сприяє створенню позитивної мотивації. Тон гри задають карта Сполучених Штатів Америки, портрети, картинки, пов'язані з історією США, круглий стіл, поділений на сектори з номерами завдань, і, звісно, дзига та чорна скринька. Учні сидять навколо столу і крутять дзигу. За правильну відповідь учень отримує червону фішку, за доповнення – зелену фішку, за неповну відповідь – синю, за неправильну – жовту. Дві зелені фішки можна обміняти на червону. Наприкінці гри підраховують фішки й виставляють оцінки («відмінно» - тільки червоні та зелені фішки, «добре» - червоні, зелені, одна-дві сині фішки, «задовільно» - за наявності хоча б однієї жовтої фішки). На нашу думку, такі ігри сприяють поглибленню та розширенню фонових знань учнів, закріпленню пройденого країнознавчого матеріалу, лексичних одиниць; удосконаленню мовленнєвих умінь, а також навичок самостійної та групової роботи; розвитку уваги, логіки, інтелекту.

Важливий і соціокультурний компонент вивчення іноземної мови [25]. Важливу роль у формуванні особистості людини займає культура. Оскільки культура в узагальненому вигляді являє собою не тільки і не стільки інформацію про країну, скільки фонове знання про носіїв мови, про їхню невербальну поведінку в актах комунікації, необхідна база, на основі якої учні отримували б знання про традиції країни, знайомилися з досягненнями національної культури в рамках світової культури. Соціокультурний компонент дає змогу в певному сенсі включитися в діалог культур, що дійсно сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови [6, с. 50].

Отже, взаємодія з культурою покращує навчання іноземної мови, роблячи його більш поглибленим та ефективним. Збагачення словникового запасу, розвиток комунікативних навичок та підвищення міжкультурної свідомості стають важливими аспектами цього процесу. Вчителі, впроваджуючи культурні аспекти у навчання, створюють освітній контекст, що не лише сприяє вивченню мови, але й розширює горизонти здобувачів освіти, формуючи в них готовність

до взаєморозуміння та співпраці в багатокультурному світі. Урок іноземної мови є не лише можливістю вивчення граматики та словникового запасу, але й інструментом розвитку мовленнєвих навичок та культурної компетенції учнів. Зрозуміння специфіки та спрямованості уроку допомагає створити ефективне середовище для навчання, де здобувачі освіти можуть досягати успіху в опануванні іноземної мови та розширювати свій світогляд через спілкування з іншими культурами.

2.2. Особливості нестандартних форм проведення уроків іноземної мови

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури показує, що поняття «нетрадиційна форма уроку», не має чіткого визначення, залишається вкрай розпливчастим [8]. Варто відзначити і велику кількість синонімів, серед яких «нетрадиційний урок», «нетрадиційні технології уроку», «нетрадиційні види уроків», «форми інтерактивного навчання» або «навчальні знання в режимі інтерактиву (взаємодії)», «нетрадиційні технології уроку», які ґрунтуються на вдосконаленні класичних форм викладання уроку, на нетрадиційних структурах і методах [3; 8; 9; 34; 38]. На нашу думку, нестандартний урок – це імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну (невстановлену) структуру.

Думки педагогів щодо нестандартних уроків розходяться: одні вбачають у них прогрес педагогічної думки, правильний крок у напрямі демократизації школи, а інші, навпаки, вважають такі уроки небезпечним порушенням педагогічних принципів, вимушеним відхиленням педагогів під натиском учнів, які не хочуть і не вміють серйозно навчатися. Вони наголошують на недоліках запровадження нестандартних форм проведення уроку: стихійність і безсистемність використання; відсутність прогнозу позитивних змін – зростання якості формованих знань і вмінь, зрушень у розвитку учнів; переважання репродуктивних технологій навчання; перевантаження деяких уроків (інтегровані уроки, навчальні конференції) навчальним матеріалом.

Інші педагоги вважають, що такі уроки є одним із важливих засобів навчання, тому що вони формують в учнів стійкий інтерес до навчання, знімають напругу, допомагають формувати навички навчальної діяльності, здійснюють емоційний вплив на здобувачів освіти, завдяки чому в них формуються більш міцні, глибокі знання. Такі уроки допомагають сформувати навички колективних форм роботи; прищеплюють інтерес до предмета; розвивають уміння та навички самостійної роботи; активізують діяльність учнів.

Педагогічна творчість вчителя, звільняючись від шаблону, створює цікаві приклади нестандартних форм навчання, що дає змогу вчителю прищепити інтерес до вивчення іноземної мови, розвинути допитливість. Для вивчення мови набагато важливіша вільна допитливість, ніж необхідність (Аврелій Августин). Нетрадиційний урок – це імпровізація навчального заняття, що має нетрадиційну структуру. Такий урок охоплює прийоми й методи різних форм навчання. Він ґрунтується на спільній діяльності вчителя та учнів, спільному пошуку, апробуванні нових форм роботи, що в кінцевому підсумку впливає на активізацію пізнавальної активності учнів на уроках і підвищення ефективності викладання. У цьому контексті важливо не лише забезпечити учнів базовими знаннями граматики та словниковим запасом, але й стимулювати їх активність та зацікавленість в процесі вивчення мови. Одним зі способів досягнення цієї мети є використання нестандартних форм проведення уроків іноземної мови.

Вивчення іноземних мов завжди викликало інтерес та бажання розвивати комунікативні навички здобувачів освіти. Сучасні освітні тенденції диктують потребу у вдосконаленні методів викладання, та нестандартні форми проведення уроків іноземної мови є ключовим елементом цього процесу [21, с. 36]. Розгляньмо деякі особливості цих інновацій та їхній вплив на ефективність навчання. Нестандартні форми уроків іноземної мови наголошують на інтерактивності та груповій роботі. Замість традиційних лекцій, здобувачі освіти можуть взаємодіяти один з одним, використовуючи мову у реальних ситуаціях. Це сприяє кращому розвитку навичок спілкування та розуміння мови в різних контекстах.

Важливим елементом нестандартних уроків є використання рольових ігор та симуляцій. Це дозволяє учням відобразити реальні життєві ситуації, використовуючи іноземну мову. Такий підхід стимулює творчість, розвиває вміння висловлювати свої думки та сприяє легшому запам'ятовуванню нового матеріалу. Сучасні технології відкривають безліч можливостей для залучення здобувачів освіти до процесу вивчення іноземної мови. Використання аудіо- та відеоматеріалів, інтерактивних вправ на планшетах чи комп'ютерах робить навчання цікавим та ефективним. Це також розширює можливості для самостійного вивчення мови за межами класу. Нестандартні форми уроків іноземної мови дозволяють включити культурний елемент у навчальний процес. Вивчення мови стає не лише засобом спілкування, а й шляхом вивчення традицій, звичаїв та історії країни, чия мова вивчається. Це сприяє глибшому розумінню мовної та культурної спадщини.

Нестандартні форми уроків іноземної мови дозволяють враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти. Вчителі можуть адаптувати матеріал до рівня знань, інтересів та потреб кожного учня. Це сприяє ефективному індивідуальному розвитку кожного здобувача.

Отже, нестандартні форми проведення уроків іноземної мови стають важливим інструментом в сучасній освіті. Вони сприяють більш ефективному вивченню, розвивають різні аспекти мовленнєвої компетенції та сприяють глибокому розумінню та аплікації вивченої мови у реальному житті.

2.3. Класифікація нестандартних форм уроку іноземної мови

Як відомо, уроки іноземних мов в школах вирізняються різноманіттям методів та форм. Однак існують нестандартні форми, які вирізняються своєю унікальністю та ефективністю в навчальному процесі. Узагальнюючи різноманітні класифікації нестандартних форм уроку іноземної мови [3; 34; 38; 43; 63], доходимо висновку, що їх можна звести до чотирьох основних, які поділяються на інтерактивні віртуальні уроки, мовну імерсію, проектно-орієнтовані уроки та кроскультурні уроки (табл. 2.2.).

Нестандартні форми уроків іноземної мови

Форми уроку	Особливості
<i>Інтерактивні віртуальні уроки</i>	З розвитком технологій відбувається трансформація традиційного уроку іноземної мови через використання віртуальних платформ та онлайн-ресурсів. Інтерактивні віртуальні уроки дозволяють здобувачам освіти отримувати знання, виконуючи завдання в ігровій формі. Це робить навчання цікавим та підвищує мотивацію здобувачів освіти.
<i>Мовна іммерсія в класі</i>	Мовна іммерсія в класі – це метод, що передбачає повне занурення учнів у мовне середовище під час уроку. Використання іноземної мови в усіх аспектах комунікації сприяє ефективній адаптації та засвоєнню мови. Це може охоплювати використання відео- та аудіоматеріалів, рольові ігри, та інші інтерактивні методи.
<i>Проектно-орієнтовані уроки</i>	Проектно-орієнтовані уроки виходять за межі стандартних вправ і завдань. Здобувачам освіти пропонується розв'язати практичні завдання, пов'язані із реальним життям. Наприклад, створення презентацій, відеороликів або навіть публікація блогу іноземною мовою. Це допомагає розвивати навички комунікації та творчого мислення.
<i>Кроскультурні уроки</i>	Кроскультурні уроки спрямовані на вивчення мови через призму культурної спадщини. Здобувачі освіти вивчають не лише мовні особливості, а й традиції, звичаї та історію країн, де використовується мова, яка вивчається. Це допомагає створити повне розуміння та глибокий зв'язок із мовою.

Джерело: сформовано автором.

Як засвідчує теоретичний матеріал, нестандартні форми уроків викликають проблеми у класифікації та викладанні [10; 13; 15; 44; 47; 49]. Ця проблема стає важливою, оскільки вимагає від вчителів та педагогічних систем нових підходів та стратегій. Однією з основних причин нестандартності уроків є різноманіття підходів до навчання. Вчителі часто використовують техніки, які відповідають вимогам сучасного світу, такі як інтерактивність, групова робота та використання технологій. Це може призводити до унікальних форматів уроків,

які важко класифікувати за традиційними стандартами. Зростання уваги до індивідуальних потреб учнів також впливає на форми уроків. Вчителі все більше застосовують індивідуалізовані та диференційовані методи, спрямовані на розвиток кожного учня окремо. Це може призводити до різноманітності завдань і структур уроків, які не завжди піддаються стандартній класифікації.

Завдяки швидкому розвитку технологій, викладачі все частіше використовують цифрові ресурси та інтерактивні платформи для вивчення англійської мови. Це розширює можливості уроків, але також ускладнює їх класифікацію, оскільки традиційні підходи не завжди можуть врахувати вплив цифрових інновацій [28; 30; 39].

Для розв'язання проблеми класифікації нестандартних форм уроків, вчителі повинні бути готові до флексібільності та толерантності. Замість того, щоб дотримуватися строго визначених стандартів, вони можуть використовувати індивідуальний підхід до кожного уроку, беручи до уваги потреби та особливості групи учнів.

Важливою частиною розв'язання цієї проблеми є співпраця між вчителями та обмін досвідом. Педагоги можуть вчитися одне від одного, обмінюючись успішними практиками та знаходячи спільні шляхи розв'язання труднощів.

Отже, проблема класифікації нестандартних форм уроків англійської мови вимагає від вчителів та освітніх систем гнучкості та адаптивності. Застосування інновацій, співпраця та вдосконалення методів класифікації допоможуть забезпечити ефективне вивчення англійської мови в умовах сучасного освітнього середовища. Нестандартні уроки іноземних мов відкривають нові можливості для навчання та розвитку здобувачів освіти, що дозволяє зробити освітній процес більш захопливим, ефективним та адаптованим до сучасних вимог освіти. За допомогою нестандартних підходів до викладання можна сприяти глибшому засвоєнню іноземної мови та підготовці здобувачів освіти до викликів глобалізації.

2.4. Групи нестандартних форм уроку

На нестандартних уроках здобувачі освіти мають отримувати нестандартні завдання. Нестандартне завдання – поняття дуже широке. Воно включає цілу низку ознак, що дають змогу відрізнити завдання цього типу від традиційних (стандартних). Головна відмінність нестандартних завдань – їхній зв'язок із діяльністю, яку в психології називають продуктивною і творчою. Є й інші ознаки:

- самостійний пошук учнями шляхів і варіантів розв'язання поставленої навчальної задачі (вибір одного із запропонованих варіантів або знаходження власного варіанта й обґрунтування рішення);
- активне відтворення раніше отриманих знань у незнайомих умовах;
- незвичні умови роботи.

Такий урок може зберігати традиційну структуру, тобто організаційний момент, повідомлення нових знань, контроль вивченого, а може бути оригінальним шляхом зміни послідовності звичайних етапів, він може мати ігрову основу тощо. Ці «захопливі» доповнення можуть бути вбудовані як фрагменти в структуру уроку, і як урок, повністю присвячений реалізації одного з методів.

За формою проведення можна виокремити такі типи уроків (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Типи уроків іноземної мови

Нетрадиційні форми уроків	Вид нетрадиційного уроку
<i>Урок-змагання / Урок-гра</i>	Конкурс, естафета, рольова гра, кросворди, вікторина тощо
<i>Урок, заснований на формах, жанрах та методах роботи, які імітують суспільну практику</i>	Дослідження, інтерв'ю, репортаж, мозковий штурм
<i>Урок-фантазія</i>	Урок-казка, урок-сюрприз, урок-проект, урок-подарунок від казкового персонажа
<i>Урок, що імітує діяльність закладів та організацій</i>	Суд, вчена рада, конструкторське бюро
<i>Урок, що імітує публічні форми спілкування</i>	Пресконференція, дискусія, телешоу, аукціон
<i>Інтегрований урок, який спрямований на встановлення міждисциплінарних зв'язків</i>	Інформатика-англійська мова, географія-англійська мова, історія – англійська мова.

Урок творчості	Урок-спектакль, урок-екскурсія, урок-свято, урок-казка, урок-мюзикл
----------------	---

Джерело: сформовано автором.

Застосування різноманітних ігор на уроках іноземної мови не лише полегшує процес навчання, але й робить його цікавим для учнів. Гри сприяють розвитку навичок усного мовлення та розширенню лексичного запасу. Наприклад, гра «Шахи зі словами» дозволяє учням використовувати нові слова в контексті та розвивати стратегічне мислення.

На ранньому етапі навчання дуже важливо підтримувати інтерес до здійснюваної діяльності [46]. Для цього доцільно використовувати на заняттях англійської мови різного роду ігри. Методисти пропонують безліч ігор на закріплення знань, навичок, умінь. Розглянемо деякі з них:

Ігри на закріплення лексики: Дидактична гра «Прикрась ялинку». Суть гри полягає в тому, щоб прикріплювати «кульки» до вирізаної з картону ялинки. Ведучий звертається до учнів із пропозицією «Petro, decorate the tree!» Петро, вішаючи кульку на ялинку, каже: «I decorate the New Year Tree with a green ball». Якщо хтось помиляється, виправляють інші учні.

Рухливі ігри можуть бути призначені для відпрацювання окремих звуків, наприклад, гра «Дощик» (відпрацювання звуків [r], [w], [ʒ:]). Суть гри полягає у тому, що кілька учнів надягають обідки з картону з крапельками дощу, а решта починають «проганяти дощ»: «Rain, rain, go away! Girls and boys want to play.» «Крапельки» ховаються. Решта співають пісеньку, здійснюючи будь-які рухи. Поки ведучий не скаже раптово: «Rain!» і крапельки не вибіжать, з метою когось зловити. Спіймані сідають у коло і виконують команди дітей з обідками (run, swim тощо), після чого повертаються на свої місця. Завдяки цій грі добре розвивається вміння давати команди.

Для розвитку мовленнєвих умінь також призначена гра «Сова», у якій ведучий дає команди: «Night!» (усі «сплять», хто поворухнеться, того «сова» забирає). «Day! Dogs, jump! Fish, swim! Birds, fly etc.» (діти виконують команди).

Схожа гра «Кішки-мишки», «What's the time, Mr. Wolf?».

Важливими під час вивчення мови є й ігри, що виховують ввічливе ставлення учнів один до одного. Як приклад можна запропонувати «гру в компліменти», коли діти стають, взявшись за руки навколо ведучого, і ходять, примовляючи: «Раз, два, три, чотири, п'ять,/ Спробуй вгадати,/ Хто тебе зараз похвалить,/ Комплімент тобі подарує?» Викладач доторкається до одного з них. Він має сказати тому, хто водить, комплімент (you are clever, you are kind, etc).

Учням цікаво працювати з картками, картинками, брати участь у рольових іграх-драматизаціях. Усе це робить процес вивчення іноземної мови цікавим і пізнавальним, а також сприяє гуманізації педагогічного процесу.

Використання сучасних технологій є ще однією нестандартною формою проведення уроків іноземної мови. Віртуальні екскурсії, відеоуроки, інтерактивні вправи на планшетах та комп'ютерах допомагають зробити навчання більш доступним та захопливим. Це особливо важливо для підлітків, які вже звикли до активного використання технологій у повсякденному житті.

Створення ситуацій, що моделюють реальні життєві обставини, також допомагає у підвищенні ефективності навчання [24; 48; 49]. Наприклад, рольові ігри, де учні виконують різні соціальні ролі, можуть бути корисним інструментом для вивчення фраз та виразів, що використовуються в конкретних ситуаціях, наприклад, у ресторані або в аеропорту.

Для учнів старших класів можна провести урок, заснований на формах роботи, які імітують суспільну практику, наприклад інтерв'ю стосовно професійних цілей [37, с. 250]. Завдання може звучати так:

«Imagine you're being interviewed for your dream job. I will ask you about your professional goals, and you should respond as if you were in a real job interview. Remember to showcase your language skills and self-confidence.»

Запитання можуть включати:

«Could you tell us about your career goals and how you plan to achieve them?»

«What skills do you possess that make you suitable for this profession?»

«Describe a challenging situation you have faced in your academic or professional life and how you overcame it.»

«How do you handle stress and pressure in the work environment?»

Урок-спектакль надає учням можливості випробувати себе в ролі акторів, розвивати мовлення та творчість, а також створює неповторний та захопливий досвід вивчення англійської мови. Розглянемо приклад, які завдання можуть отримати учні на такому уроці.

Розподіл ролей (10 хвилин)

Вчитель: «Today, we'll be performing a play called 'The Enchanted Kingdom.' Let's assign roles. Who would like to be the brave hero? The mysterious wizard? The friendly fairy?»

Роздача сценарію (10 хвилин)

Вчитель: «Here are the scripts for each character. Take a few minutes to read through your lines and familiarize yourself with the story. Feel free to ask if you have any questions about your role.»

Вистава «The Enchanted Kingdom» (25 хвилин)

Учні виконують виставу, використовуючи виразне читання та ігрові елементи. Вчитель може використовувати музику чи зображення для створення атмосфери.

Обговорення та враження (5 хвилин)

Вчитель: «Well done, performers! How did it feel to step into the characters' shoes? What challenges did you face, and how did you overcome them? Share your impressions with the class. As we conclude, let's reflect on the experience. What did you enjoy about the play? How did it feel to bring the characters to life? Any thoughts or suggestions for future performances?»

Окрім того, можна рекомендувати на попередньому уроці виконати театральні вправи:

- Вивчення театральних термінів

Вчитель: «Let's learn some theater terms. What is a 'scene'? Can you explain the meaning of 'monologue'? These terms will help us better understand the world of theater.»

- Театральні вправи для розвитку виразності

Вчитель: «Now, let's engage in some theater exercises to enhance our expressiveness and communication skills. Stand in a circle, and we'll pass an imaginary ball while saying a line from the play with emotion.»

Як творчі вправи можна запропонувати вправу під назвою «Create Your Own Superhero».

Мета вправи: Сприяти розвитку творчості та мовленнєвих навичок учнів, використовуючи англійську мову.

Хід вправи:

Введення: Почніть урок питанням «Які якості має мати супергерой?» Запитайте учнів про їх улюблених супергероїв та чому вони вражають.

Ідея супергероя: Кажіть учням, що сьогодні вони стануть творцями свого власного супергероя. Поясніть, що вони повинні вигадати ім'я, вигляд, особливі суперсили та завдання для свого героя.

Мовленнєвий план: Надайте учням мовленнєвий план або список слів, які вони можуть використовувати для опису свого супергероя (наприклад, powerful, brave, kind, fast, etc.).

Творення героя: Учні працюють над описом свого супергероя, використовуючи англійську мову. Вони можуть включити короткий опис вигляду, історії про виникнення суперсил, та мету свого героя.

Поділ та обговорення: Учні діляться своїми творіннями з іншими членами групи або класу. Під час обговорення можна ставити один одному додаткові запитання про супергероїв.

Написання оповідання: Учні мають можливість написати коротке оповідання або комікс про пригоди свого супергероя, використовуючи вивчені мовні структури.

Публічний виступ: Виберіть кілька учнів для публічних виступів, де вони можуть представити свого супергероя та поділитися історією про нього перед класом.

Оцінювання: Оцінюйте учнів за креативність, використання мовленнєвих засобів, та здатність до публічного виступу.

Ця вправа сприяє розвитку творчості, вдосконаленню лексичних навичок та практиці у вивченні англійської мови.

Здобувачам освіти можна запропонувати скласти кросворд, наприклад, під назвою «Культурний кросворд».

Мета вправи полягає у закріпленні знань про культуру та традиції англомовних країн.

Хід вправи: Вибір країни: Розділіть учнів на групи (кількість гравців у групі може варіюватися від 3 до 5 осіб). Кожній групі пропонується вибрати країну, яку вони досліджуватимуть. Краще обрати країни з різними культурами для різноманітності.

Підготовка кросворда: Кожна група повинна створити кросворд, використовуючи інформацію про культуру, традиції, історію та географію обраної країни. Учасники повинні підготувати питання і визначити місце для них у кросворді.

Обмін кросвордами: Кожна група обмінюється своїм кросвордом з іншими групами. Учасники мають за завдання вирішити кросворд і відповісти на питання, використовуючи свої знання про обрану країну.

Презентація результатів: Кожна група представляє свій кросворд та надає коротку інформацію про країну. Інші учасники можуть ставити додаткові питання.

Оцінювання: Оцінюється якість кросворда, точність відповідей та якість презентації. Також можна враховувати творчість та здатність співпраці в групах.

Проведення уроків іноземної мови може стати цікавим завдяки залученню культурних аспектів. Взаємодія з представниками інших країн, проведення тематичних вечорів чи культурних заходів допомагають учням краще розуміти не лише мову, але і традиції, звичаї та історію інших культур.

Нестандартні форми проведення уроків іноземної мови відкривають нові можливості для ефективного та цікавого навчання. Вони стимулюють учнів активно взаємодіяти з мовою, розвивати навички спілкування та надають можливість використовувати мову в різноманітних ситуаціях. Це важливо не

лише для досягнення лінгвістичної компетенції, але й для формування культурної та міжнародної освіченості учнів.

Висновки до розділу II

Використання нетрадиційних форм навчання активно сприяє розвитку комунікативних навичок учнів. Групова робота, інтерактивні вправи та рольові ігри створюють сприятливі умови для практики мовленнєвих вмінь в реальних ситуаціях.

Використання нетрадиційних методів навчання дозволяє вчителям адаптувати матеріал до різних індивідуальних особливостей здобувачів освіти, що сприяє ефективній роботі з різними рівнями знань, інтересами та стилями навчання [19].

Нетрадиційні форми навчання надають учням можливість виявити та розвинути свою творчість. Симуляції сприяють самовираженню, адаптації та застосуванню вивчених мовних конструкцій у нових, нестандартних контекстах.

Використання нетрадиційних методів навчання дозволяє вчителям адаптувати матеріал до різних індивідуальних особливостей здобувачів освіти. Це сприяє ефективній роботі з різними рівнями знань, інтересами та стилями навчання.

Нестандартні форми навчання дозволяють учням не лише вивчати мову, а й поглиблювати своє розуміння культурного контексту. Рольові ігри та віртуальні подорожі допомагають створити зв'язок між мовою та культурою, що важливо для повноцінного освоєння мови.

Отже, використання нетрадиційних форм навчання на уроках англійської мови є важливим елементом в сучасній методиці вивчення мов. Ці підходи стимулюють активну участь здобувачів освіти, розвивають різні аспекти мовленнєвої компетенції та сприяють глибшому та більш ефективному засвоєнню англійської мови.

Оскільки мета нашого магістерського дослідження полягає у виявленні ефективності та дієвості нестандартних уроків у викладанні англійської мови, то

наступний розділ присвячений представленню нашого власного досвіду проведення нестандартних уроків та заходів, які ми проводили під час педагогічної практики.

РОЗДІЛ III. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА «ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ»

3.1. Діагностика початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом (констатуючий експеримент)

Для діагностики початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом можна використовувати констатуючий експеримент, який дозволяє визначити наявні знання та навички здобувачів середньої освіти в англійській мові. Для учнів молодших та середніх класів такий експеримент може включати завдання для оцінки різних аспектів мови, таких як лексика, граматики, читання та письмо. В процесі констатуючого експерименту доцільним буде використовувати: лексичний тест, граматичний тест, читання, письмо, аудіювання.

Для лексичного тесту необхідно скласти список слів, які є базовими для початкового рівня. Попросіть учнів перекласти ці слова з англійської (або іншої мови, яку ви вивчаєте) на свою рідну мову або навпаки. Можна додати малюнки для деяких слів. Граматичний тест ґрунтується на завданнях, що стосуються базових граматичних конструкцій. Наприклад, утворення питань, вибір правильної форми дієслова, визначення частин мови. Читання також допомагає виявити рівень знань здобувачів освіти. Наприклад, учням можна дати текст невеликої складності та поставити питання щодо його змісту. Це дозволить визначити їхні навички читання та розуміння тексту. Для перевірки навичок письма попросіть учнів написати короткий власний текст на певну тему. Це дозволить оцінити їхні навички письма та лексичний запас. Для тестування навичок аудіювання можна поставити питання стосовно змісту аудіо та попросити учнів відповісти на них.

За допомогою цих простих завдань можна отримати загальне враження початкового рівня володіння мовою та ідентифікувати конкретні області, де учні можуть потребувати додаткової підтримки чи навчання.

Констатуючий експеримент для учнів старших класів буде виглядати дещо по-іншому. Він ґрунтується на розробленні діагностувального інструментарію визначення рівнів сформованості мовленнєвих умінь здобувачів середньої освіти. Для цього необхідно визначити критерії та показники сформованості мовленнєвих умінь здобувачів освіти, а також інструменти та показники їхнього оцінювання. Спираючись на досвід вітчизняних вчителів та методистів [9; 13; 15] та узагальнивши його, виокремлюємо такі критерії та показники, як:

1. Лексико-граматичний критерій з такими показниками: уміння користуватися лексичною системою англійської мови, розуміти семантику лексичного матеріалу; знати структуру англійської мови, розуміти систему зв'язків між мовними одиницями різних рівнів.

2. Перцептивно-функціональний критерій, що включає такі показники: уміння сприймати на слух аудіо- та аудіовізуальний, а також друкований матеріал; розуміти ВЗК відповідно до комунікативних функцій; співвідносити виражальні засоби комунікації з комунікативною ситуацією; розуміти інтонацію висловлювання.

3. Змістовно-функціональний критерій, включає такі показники: уміння користуватися виражальними засобами комунікації у монологічному мовленні згідно з функціями спілкування; «емоційно висловлювати своє ставлення, надавати оцінку особі, предмету, події» [39]; надавати інформацію про себе, «висловлювати власні прагнення, вподобання, захоплення; уміння аргументувати відповідь; використовувати виражальні засоби комунікації у діалогічному мовленні відповідно до функцій спілкування – починати, підтримувати, завершувати діалог» [36]; «продукувати вітання, прощання, побажання, вибачення, подяку; представлятися і відрекомендувати когось; уточнювати інформацію; виражати згоду чи відмову; висловлювати емоційне ставлення, давати оцінку особі, події, вчинку; аргументувати власну думку» [10].

4. Інтеракційно-функціональний критерій характеризується такими показниками: «уміння орієнтуватися в певній ситуації спілкування, планувати, корегувати мовлення, використовуючи виражальні засоби комунікації» [44]; «забезпечувати зворотній зв'язок, продукувати запит про роз'яснення, уточнення чи отримання додаткової інформації; ідентифікувати такі почуття, як подив, радість, сум, зацікавлення та байдужість, і відповідати на них; ввічливо виразити переконання, погляди, згоду чи незгоду та ін.» [39].

Розроблення засобів діагностики на етапі експериментального навчання передбачає визначення етапів та мети тестування, а також підготовку тестових завдань згідно з виокремленими критеріями.

Отже, констатуючий експеримент має на меті встановлення рівня сформованості мовленнєвих умінь здобувачів освіти.

3.2. Проведення нестандартних уроків англійської мови (формувальний експеримент)

Для проведення формувального експерименту необхідно здійснити розподіл здобувачів освіти на експериментальну та контрольну групи. Здобувачі контрольної групи навчаються за традиційною методикою, а учні експериментальної групи, відповідно, – за експериментальною.

Методами та способами формування мовленнєвих умінь здобувачів освіти мають виступати «практичні заняття, самостійна робота; система вправ, яка вміщує циклічно повторювані комплекси умовно-мовленнєвих та мовленнєвих вправ; застосування групових форм роботи, ситуативних ігор, вправ, моделювання мовленнєвих ситуацій; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, ресурсів мережі Інтернет; перегляд і аналіз відеопередач; використання оцінювальних таблиць, логіко-синтаксичних схем, функціональних і тактично-стратегічних моделей, граматичних таблиць, мовленнєвих зразків, функціональних опор» [36].

На формувальному етапі експерименту необхідно розробити експериментальну методику навчання англійської мови для здобувачів освіти, побудувати поетапну експериментальну модель навчання, яка стане основою цієї методики.

3.3. Підсумковий експеримент

Підсумковим експериментом дослідження є діагностичний етап. Після проведення формуючого експерименту тестування проводиться повторно за аналогічною процедурою, метою якого є встановлення результатів сформованості мовленнєвих умінь здобувачів освіти експериментальної та контрольної груп на базі отриманих результатів, які підтверджують або спростовують ефективність експериментальної методики. Результати здобувачів освіти, які вчаться за експериментальною методикою, становлять прикінцевий зріз експериментальної групи, відповідно результати здобувачів освіти, які вчаться за традиційною методикою, становлять прикінцевий зріз контрольної групи. За результатами прикінцевого зрізу здійснюється порівняння рівнів сформованості мовленнєвих умінь здобувачів освіти.

З метою перевірки валідності отриманих результатів проводиться їхня статистична обробка. При цьому процедура тестування вимагає чіткої послідовності дій здобувачів освіти та тих, хто проводить тест. Перед кожним етапом тестування здобувачів освіти «ознайомлюють з правилами поведінки під час виконання завдань, техніки безпеки, алгоритмом виконання тестування в цілому і його етапів зокрема» [38].

Тестові завдання видрукуються і роздаються здобувачам освіти на початку тестування. Кожне завдання має містити чітку інструкцію. Оцінка за тестування виставлялася здобувачам освіти згідно з розробленими критеріями оцінювання тесту.

3.3.1. Застосування театралізації. Театральні постановки стимулюють формування комунікативної компетенції здобувачів освіти, надаючи їм почуття задоволення, радості, що полегшує навчання англійської мови в

урочний час, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови. Існують різні підходи до впровадження драматизації в навчальну та позакласну діяльність здобувачів освіти. Спілкування англійською поза уроками в театральних групах сприяє формуванню навчально-пізнавальної компетенції. Під час роботи театру зосереджується увага на трьох моментах:

- пробудження інтересу до дотримання правил (наприклад, говорити тільки англійською);
- використання гри з метою релаксації (на репетиціях здобувачі освіти можуть танцювати, стрибати, співати, коментуючи свої дії лише англійською мовою);
- використання групової форми роботи (колективна творчість спирається на взаємо- та самоконтроль, прояв елементів змагання).

Необхідно враховувати побажання учнів, допускати імпровізацію, підтримувати атмосферу розкутості на репетиціях. Постановки спектаклів можуть бути приурочені до свят. Наприклад, до Нового року можна підготувати п'єсу «The Little Red Riding Hood» за мотивами казки «Червона шапочка» (на цьому етапі особливу увагу слід зосередити на вихованні почуття відповідальності кожного здобувача освіти за результат колективної праці). До Дня матері можна поставити сцену з казки «Аліса в країні чудес». Оригінальним буде, якщо учні під час дії ходитимуть класами в образі бродячих артистів.

Під час роботи над виставою добре застосовувати «технологію розвитку навичок співробітництва, яка дає змогу не тільки збагатити взаємовідносини учнів під час підготовки вистави, а й підготувати їх до розв'язання повсякденних завдань у спілкуванні та взаємодії, виховати їх добрими, чуйними, соціально компетентними людьми» [36]. Наприклад, під час роботи над виставою «Червона Шапочка» можна використати метод самоврядування, коли один учень, призначений на роль «вчителя», закріплює з іншими – «учнями» нові слова та граматичні конструкції. Така форма роботи дає змогу зняти скутість та страх перед можливими невдачами.

Використання інформаційно-комунікативних технологій може ще більше мотивувати здобувачів освіти на участь у такого роду заходах. Варіантами впровадження інформаційно-комунікативних технологій у процес підготовки та проведення спектаклів можуть бути:

1. Підбір ілюстрацій.
2. Створення презентації до вистави.
3. Створення відеофільму з перекладеними субтитрами і картинками за казкою, покликаними полегшити розуміння казки глядачам.
4. Створення мультфільму за казкою.
5. Створення брошури зі стислим змістом казки та списком акторів, з метою підвищення інтересу аудиторії до казки.

Щоб полегшити процес запам'ятовування складних структур, рекомендовано усі репліки заримувати. Окрім проведення театралізованих постановок у позаурочній діяльності, можна провести постановку коротких сцен на самому уроці як один із прийомів роботи з автоматизації навичок мовлення здобувачів освіти. Такі постановки, за продуманого проведення, дають учням можливість повторювати і закріплювати матеріал у живій, захопливій та активній формі.

3.3.2. Застосування країнознавчого матеріалу. Методисти наголошують, що гра є однією з найефективніших форм під час навчання країнознавчого матеріалу. В якості заключного етапу вивчення короткої історії США здобувачам освіти, які представляють експериментальну групу, можна запропонувати урок-гру «The History of the USA». Контрольна група повторює вивчений матеріал за підручником.

Урок у формі гри «Що? Де? Коли?» є нестандартним, змушує учнів говорити англійською мовою, проявляти кмітливість, створює позитивну мотивацію. Клас англійської мови прикрашається картою Сполучених Штатів Америки, портретами, картинками, пов'язаними з історією США. Посеред класу має стояти круглий стіл, поділений на сектори з номерами завдань, і дзига та чорна скринька. Здобувачі освіти сидять навколо столу і

крутять дзигу. За правильну відповідь учень отримує червону фішку, за доповнення – зелену фішку, за неповну відповідь – синю, за неправильну – жовту. За правилами гри дві зелені фішки обмінюються на червону. Наприкінці уроку-гри підраховуються фішки і виставляються оцінки («відмінно» - тільки червоні та зелені фішки, «добре» - червоні, зелені, 1-2 сині фішки, «задовільно» - за наявності хоча б однієї жовтої фішки).

Такі ігри розширюють кругозір здобувачів освіти, закріплюють вивчений країнознавчий матеріал, лексику; удосконалюють мовленнєві уміння, а також навички самостійної та групової роботи; розвивають увагу, логіку, інтелект.

Наприкінці експерименту учні контрольної та експериментальної груп отримують тест на знання країнознавчого матеріалу. Результати тесту засвідчать, наскільки дієвим був урок-гра для повторення країнознавчого матеріалу.

3.3.3. Тиждень англійської мови в школі. Тиждень іноземної мови посідає особливе місце в системі навчання іноземної мови. Готуватися до цієї події потрібно заздалегідь і ретельно: за два місяці до тижня на засіданні методичного об'єднання вчителів англійської мови мають обговорюватися заходи та план. Починається тиждень із заходів у класах, а завершується загальношкільною вікториною. Методисти пропонують такі види діяльності учнів за класами:

5-ті класи – КВК англійською мовою. «Клуб веселих та кмітливих» (КВК) може бути дуже ефективним позакласним заходом для вивчення англійської мови. Такий клуб надає можливість створювати навчальні ігри, конкурси та діяльності, які не лише забавляють учнів, але й сприяють їхньому мовному розвитку. Ось деякі аспекти ролі КВК у вивченні англійської мови. КВК може стати місцем, де учні весело проводять час, але при цьому вчаться нові слова, вирази та граматичні конструкції. Завдання та конкурси можуть включати використання нових слів та лексичних одиниць, сприяючи активному розширенню словникового запасу. Командні ігри та

виступи в КВК можуть стимулювати практику усного спілкування та використання англійської мови в різних ситуаціях. Задачі та конкурси можуть включати граматичні аспекти, що сприяє закріпленню та вдосконаленню граматичних навичок. Сценарії вистав та конкурсів можуть включати елементи англомовної культури, що розширює культурний контекст вивчення мови. Командна робота та взаємодія між учасниками КВК сприяє розвитку комунікативних навичок. Включення творчих завдань, таких як створення скетчів, віршів або пісень, розвиває творчий потенціал та сприяє виразному використанню мови. Участь в КВК допомагає учням знаходити впевненість у собі та навички публічних виступів.

КВК може бути засобом поєднання вивчення англійської мови з іншими предметами, наприклад, літературою чи історією. Клуб веселих та кмітливих створює позитивне та стимулююче середовище для вивчення англійської мови та може сприяти навчанню з радістю та задоволенням.

6-ті класи – конкурс стінгазет на тему «Англомовні країни». Організація конкурсу стінгазет на тему «Англомовні країни» може бути цікавим та пізнавальним позакласним заходом, який не лише розвиває мовні навички, але й сприяє розширенню знань про різноманітність англомовного світу. Необхідно заздалегідь визначити тему «Англомовні країни». Це може включати країни, де англійська є офіційною мовою, або країни, де вона використовується як друга мова. Необхідно продумати загальну ідею, наприклад, «Розмаїття Англомовного Світу».

Далі формуються групи, які будуть працювати над своїми стінгазетами. Кожна група може представляти певну англомовну країну чи регіон. Завдання для учасників може включати дослідження про культуру, історію, географію, традиції та особливості мови обраної країни. Учасники повинні створити інформаційні статті для своїх стінгазет. Слід заохочувати учасників використовувати англійську мову для створення текстів та заголовків. Це допоможе практикувати мовні навички та розвивати словниковий запас.

Надайте можливість використовувати художній дизайн для стінгазет. Це може включати фотографії, малюнки, кольорові елементи та ілюстрації, щоб зробити стінгазети візуально привабливими.

Після завершення роботи над стінгазетами, організуйте презентації для учасників. Кожна група може представити свою роботу, розповісти цікаві факти та відповісти на питання. Необхідно визначити критерії оцінювання, такі як інформаційний зміст, використання мови, та художнє оформлення. Слід також підготувати нагороди для найкращих стінгазет або окремих категорій.

Завершується захід фідбеком від учасників та вчителів. Рекомендовано провести ретроспекцію для визначення того, що було успішним, та можливих напрямків для подальшого вдосконалення. Конкурс стінгазет з темою «Англомовні країни» не лише стимулює інтерес до мови, але й розширює знання учасників про світ та різноманіття культур.

7-мі класи – конкурс «Подорож моєї мрії до США» з подальшим захистом проєктів, зміст яких такий: за два тижні до конкурсу кожен здобувач освіти обирає собі штат США, позначає його на карті. Далі обирається маршрут та вид транспорту, яким буде здійснюватися подорож. Маршрут позначається на карті із зазначенням назв річок, озер, гір у таблиці. Потім здобувач освіти шукає та опрацьовує інформацію про обраний штат. Після цього робота представляється аудиторії.

8-мі класи – олімпіада. Організація олімпіади з англійської мови у 8-му класі може бути захоплюючим та стимулюючим заходом для учнів. Кроки та ідей, які можуть бути використані для проведення такої олімпіади:

Підготовка до олімпіади:

1. Олімпіаду потрібно розділити на кілька тематичних блоків, таких як лексика, граматики, читання, аудіювання та письмо.

2. Створення питань та завдань: необхідно розробити питання та завдання для кожного розділу, забезпечуючи різноманітність та відповідний рівень складності.

3. Формування команд та реєстрація: Необхідно сформулювати команди учасників, проінформувати їх про правила олімпіади та надати необхідні матеріали, здійснити реєстрацію учасників.

День Олімпіади:

1. Вітання та вступне слово: Олімпіада починається з вітального слова, де організатори пояснюють правила та надають інструкції учасникам.

2. Необхідно забезпечити проведення тестування учасників для кожного розділу та визначити час для відповідей та перерв між розділами.

3. Необхідно роздати завдання з читання та аудіювання, де учасники можуть проявити навички розуміння текстів та аудіоматеріалів.

4. Підрахунок балів та нагородження: Підраховуються бали учасників за кожним розділом та визначається загальний результат. Потім оголошуються переможці та нагороджуються учасники.

5. Фідбек та ретроспекція: на цьому етапі слід зібрати фідбек від учасників та вчителів-спостерігачів. Для цього необхідно організувати анкети або короткі інтерв'ю для отримання вражень. Наступний крок – проведення ретроспекції, аналіз результатів та визначення можливих шляхів подальшого вдосконалення організації олімпіади.

6. Інші Компоненти: можна включити творчі завдання, які дозволять учням використовувати англійську мову для виразного вираження своїх думок, додати питання або завдання, що включають культурні аспекти англійськомовних країн. У випадку необхідності, розгляньте можливість проведення олімпіади в онлайн-форматі.

Олімпіада з англійської мови може стати захоплюючим та педагогічно цікавим подією, яка сприяє розвитку мовних навичок та створює стимулюючий конкурентний дух серед учнів.

9-ті класи – конкурс перекладачів (учні роблять художній переклад одного із запропонованих віршів англійських авторів).

Організація конкурсу перекладачів англійської мови може стати корисним позакласним заходом в школі. Такий захід може сприяти розвитку

навичок перекладу, поглибленню знань мови та виявленню талановитих перекладачів серед учнів. Ось кілька кроків та ідей для організації конкурсу:

Підготовка до конкурсу:

1. Визначення теми: оберіть тему для перекладу, яка буде цікавою та актуальною для учнів. Це може бути літературний витяг, вірш, стаття чи інший текст.

2. Реєстрація та вибір текстів: здійсніть реєстрацію учасників та виберіть тексти, які слід буде перекладати. Забезпечте доступ до текстів завчасно.

3. Визначення умов та критеріїв: Визначте правила конкурсу, чітко зазначте умови, такі як терміни та критерії оцінювання, щоб учасники мали чітке уявлення про вимоги.

День конкурсу:

1. Привітання та вступне слово: розпочніть конкурс вітальним словом, висловивши побажання успіху та нагадавши про правила.

2. Переклад текстів: надайте учасникам час для перекладу текстів. Забезпечте тиху та спокійну атмосферу.

3. Оцінювання та журі: сформууйте журі з вчителів англійської мови або інших фахівців. Вони мають оцінити переклади за певними критеріями, такими як точність, виразність, граматична правильність та стиль.

4. Презентації та виступи: передбачте час для того, щоб кращі перекладачі могли представити свої роботи та пояснити свої вибори у перекладі.

5. Підрахунок балів та нагородження: підрахуйте бали, враховуючи оцінки журі та можливо, голосування глядачів (якщо воно передбачене). Оголосіть переможців та нагороджуйте їх. Забезпечте сертифікати чи інші визнання.

6. Фідбек та подальші кроки: зберіть фідбек від учасників та членів журі для покращення події у майбутньому. Розгляньте можливість публікації кращих перекладів в шкільному виданні або на вебсайті. Якщо конкурс

виявиться успішним, розгляньте можливість проведення його щорічно як традиції школи.

Інші компоненти:

1. Тематична різноманітність: розгляньте можливість різних тем для перекладу, щоб привернути увагу різних інтересів учнів;
2. Використання технологій: залучіть технології, наприклад, використання перекладачів або онлайн-ресурсів, якщо це відповідає меті заходу.

Конкурс перекладачів англійської мови може не лише розвивати навички перекладу, але й створювати стимулюючий конкурсний дух серед учнів та поглиблювати їхнє розуміння мови.

10-ті та 11-ті класи – конкурс творчих робіт, присвячених природі та тваринному світу Австралії. Завершується тиждень вікториною «Англомовні країни», у якій беруть участь збірні команди (що складаються з переможців конкурсів). Вікторина складається із запитань про Велику Британію, США та Австралію. За підсумками вікторини кожен учасник отримує диплом «Знавець англомовних країн».

3.4. Власний досвід позакласної роботи з предмета під час педагогічної практики

3.4.1. Театралізована постановка. Під час проходження педагогічної практики у відокремленому структурному підрозділі «Севєродонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля» на першому курсі у групі АТ-ГМБ-АКТ-ЕК-23 нами було обрано саме цю форму заходу, оскільки група складається з 13 студентів, серед яких лише двоє дівчат, і нам було цікаво прослідкувати, чи вдасться заохотити всіх студентів взяти участь у театралізації, і наскільки дієвим буде цей захід в аспекті покращення мовних навичок.

Дізнавшись про те, що потрібно буде взяти участь у виставі, не всі студенти спочатку погодились. Однак згодом вирішили, що вони самі запропонують, що будуть грати на сцені. Здобувачі освіти вирішили зіграти спектакль «Beauty and The Beast». На наш погляд, це допомогло студентам швидко вникнути в сюжет і уявити, якими повинні бути казкові персонажі. Щоб залучити якомога більше студентів, у сценарій було додано авторські слова, пісні, які повинні були додати сюжетній лінії грайливості та гумору. Окрім того, було додано відео- і аудіоефекти для більшої видовищності, а також концертні номери (вальсу під час ліричного прояву перших почуттів «Красуні та Чудовиська» та наприкінці спектаклю – флешмоб для настрою, у якому могли взяти участь також глядачі).

Здобувачі освіти з цікавістю працювали над своїми ролями, відпрацьовуючи вимову та інтонацію. Мета вивчення реплік була зрозумілою, здійсненою та важливою для всіх. Метою була вистава, яку можна було б показати друзям в інших курсів та викладачам. Велика кількість глядачів послужило ще одним стимулом для зацікавленості кожного здобувача в успіху. Така мотивація корисна не тільки з точки зору настрою на вивчення мови. У процесі вільного та невимушеного спілкування англійською мовою студенти стали більш відкритими для розпізнавання і засвоєння нових лексичних одиниць, структур та інтонації, а також усвідомлюють необхідність практичного застосування англійської мови.

Позакласні заходи такого роду дуже корисні для соціалізації студентів першого курсу, адже вони з різних міст, ще не дуже знайомі один з одним. Крім того, війна вплинула на те, що заняття часто проводилися дистанційно та у студентів було мало живого спілкування. Під час підготовки театральної вистави студенти мали змогу спілкуватися поза академічної діяльності і встановити тісніший контакт з одногрупниками не онлайн, а вживу. При спільній роботі над тим чи іншим елементом вистави його учасники стають однією командою. Такі заходи проводяться не тільки для студентів, а й для самих викладачів, які проявляють творчий підхід, пробують себе в ролі

сценаристів і режисерів, спілкуються зі студентами в новому для обох сторін контексті.

Під час організації позакласних заходів іноземною мовою ми дотримувалися принципів організації позакласних заходів, таких як:

1) принцип врахування рівня мовної підготовки здобувачів освіти та наступності з уроками іноземної мови; для більш успішного засвоєння матеріалу текст було адаптовано. Репліки містили приклади граматичних часів, які нещодавно були відпрацьовані та закріплені на уроках. При запам'ятовуванні відіграє роль свідоме запам'ятовування.

2) принцип врахування умов навчання – соціальних та психологічних. Для п'єси студенти самі обрали всім знайому казку «Красуня і Чудовисько». Оскільки час навчання збіглося з найважчими для України часами, коли люди опиняються в складних емоційних ситуаціях, то необхідно створювати умови для задоволення потреби в інтелектуальному, моральному, емоційному самовдосконаленні, тому в процесі створення п'єси було зосереджено увагу на загальнолюдських цінностях, розглядалася тема любові та вірності, сподівань на краще.

3) принцип поєднання колективної, групової та індивідуальної форм роботи. Оскільки захід охоплює як групову, так і індивідуальну форми роботи зі студентами, ми надали їм деяку свободу у виборі партнера для заняття, врахували симпатії, прихильності. З огляду на індивідуальні особливості конкретної особи у всіх видах діяльності, це дає кожному здобувачеві освіти можливість проявити свій прихований потенціал і/або спробувати себе в новій ролі.

Важливо зазначити, що на певних етапах діяльність окремих здобувачів освіти та груп включилася в колективну діяльність, в результаті чого особистісні мотиви та переживання інтегрувалися з мотивами та переживаннями колективу.

4) принцип міждисциплінарного зв'язку при підготовці та проведенні позакласних заходів з іноземних мов. Вистава поставлена за мотивами

відомого літературного твору Шарля Перро «Красуня і Чудовисько» (фр.: La Belle et la Bête).

5) принцип зв'язку з життям. Сценарій включав пісні, які так чи інакше представляли повсякденну ситуацію спілкування.

б) принципи комунікативної діяльності. Вибір лексики і мовних кліше був зроблений з урахуванням інтересів здобувачів освіти, з урахуванням можливості інтелектуального та емоційного самоствердження. Всі перераховані вище принципи втілюються в тісній співпраці один з одним. Саме тут проявився їх системний характер, що в кінцевому підсумку дозволило нам досягти головної мети заходу – мотивувати студентів до вивчення англійської мови [39].

Практичний результат проведення заходу. У театральній постановці брали участь 12 студентів з 13 першого курсу групи АТ-ГМБ-АКТ-ЕК-23 відокремленого структурного підрозділу «Севєродонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля». Одна студентка знаходиться за кордоном і вчиться асинхронно, тому вона не брала активної участі у виставі та її підготовці.

Серед студентів було проведено опитування щодо виявлення динаміки мотивації до вивчення іноземної мови. Результати опитування засвідчили, що всім (100% здобувачів освіти) сподобалося брати участь у заході. Переважній більшості (67%) було легше розмовляти англійською на репетиціях, ніж на уроці; 87% студентів почали частіше спілкуватися з «акторами». Крім того, 100% студентів зазначили, що після заходу їхня група стала більш згуртованою і дружньою.

Всі респонденти відповіли, що на їхню думку, вони впоралися зі своїми ролями, що важливо з точки зору їх самореалізації як особистостей. Всі студенти відчули підтримку одногрупників та практикантів у процесі підготовки до театального заходу. Приємно, що більшість здобувачів освіти зазначили, що із задоволенням би взяли участь у новій п'єсі та в майбутньому.

Результати засвідчили прихильність більшості здобувачів освіти до колективного мислення: 2/3 студентів вчили ролі розуміючи, що успіх п'єси залежить від кожного студента. Для деяких здобувачів освіти стимулом стала внутрішня мотивація до саморозвитку.

Студентам сподобалося бути акторами, вони добре засвоїли граматичний час «Present Perfect», вживання якого в достатній кількості представлено в сценарії, вивчили нові слова і мовні кліше, вдосконалили вимову.

Особливо студентам сподобалось виступати перед публікою, а відпрацьований танець надав можливості відчувати згуртованість перед спільним завданням – влаштувати свято для себе, своїх однокурсників та викладачів. Були й труднощі. Спочатку для багатьох здобувачів освіти репетиції були справжнім випробуванням (кожен грав свою роль з партнером на місцях, оскільки потрібно було відвідувати заняття), але розподіл та організація репетицій стали набагато простішими як для нас, практикантів, так і для студентів.

Такий досвід проведення мовного заходу можна вважати успішним, оскільки всі поставлені цілі були досягнуті. Студенти одразу ж почали діалог один з одним і змогли вільно спілкуватися в дружній атмосфері. Після п'єси були підбиті підсумки. Учасники отримали дипломи «За кращу роль», «За кращу чоловічу роль» і «За кращу жіночу роль», які мотивували студентів до подальшої участі в подібних спектаклях.

3.4.2. Країнознавчий матеріал. Використання країнознавчого матеріалу на уроках також викликало інтерес студентів до вивчення мови. Ми провели урок-екскурсію англійською мовою, який став захопливим та ефективним способом вивчення мови та культури. Це була віртуальна подорож світом англійської мови. Мета полягала у відпрацювання лексичних одиниць, пов'язаних із подорожами та географією; розвитку навичок аудіювання та говоріння; в ознайомленні з культурними особливостями англійських країн. У межах цього уроку студенти грали у гру «Шаради», за

правилами якої вони використовували слова, пов'язані із подорожами, щоб передати їх за допомогою жестів чи малюнків. Це була підготовка до перегляду презентації та відеоматеріалів про різні англійські країни. Після перегляду ми обговорили географічне положення, культурні особливості, традиції та видатні пам'ятки.

На занятті було використано вправи на аудіювання: прослуховування аудіозаписів із розмовами людей різних країн; завдання на визначення основних ідей та важливих деталей. Не залишилися поза увагою і такі види роботи, як інтерактивні завдання: студенти використовували англійську мову для ситуацій, пов'язаних із подорожами (покупка квитків, замовлення їжі, спілкування з місцевими).

Під час групової роботи студенти готували інформацію про обрану країну. Кожна група підготувала коротку презентацію, використовуючи лексику та мовні кліше, що були повторені на початку уроку. Заняття закінчилося обговоренням вражень від уроку-екскурсії. Як приклад домашнього завдання студентам було запропоновано письмові та усні рефлексії про вивчений матеріал.

3.4.3. Тиждень іноземних мов у школі. Оскільки ми проходили практику у відокремленому структурному підрозділі «Северодонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля», то зрозуміло, що це не школа, а навчальний заклад, де викладаються технічні науки, то тижні іноземної мови там не проводилися. Однак ми вирішили зацікавити студентів та провести такий захід з дозволу адміністрації коледжу.

Ми розуміли, що задля досягнення нашої мети нам потрібно було підбирати матеріал та організувати цей тиждень з урахуванням спеціальності студентів.

Протягом тижня проходили вікторини за напрямом «Відомі винахідники США та Великої Британії». Весь тиждень холі висіла інформація про американських та британських винахідників англійською

мовою з перекладом на українську, щоб всі здобувачі освіти коледжу мали змогу розширити свій кругозір. Студенти бачили все це на перервах, запам'ятовували та найуважніші «відрізнялися» на вікторинах.

Кожен практикант зробив плакат про одну з видатних особистостей з фотографіями та порцією пізнавальної та корисної інформації для студентів. Виставка була цікавою і привертала увагу викладачів та студентів, що викладали та вивчали інші дисципліни. Наприкінці тижня відбулася олімпіада для активних знавців англійської мови.

Здобувачі освіти зізнавалися, що тиждень допоміг їм дізнатися багато цікавого про їх кумирів, розширити кругозір; згадати забуте, дізнатися про досі невідоме. Змагальний дух, який панував у коледжі протягом усього тижня, засвідчує дієвість цього заходу як засобу мотивації здобувачів освіти до вивчення англійської мови.

Ми зібрали деякі враження здобувачів освіти про проведений нами тиждень англійської мови, ось деякі з них: «Тиждень англійської мови у коледжі був неймовірним досвідом! Було чудово, що практиканти використовували креативні методи для навчання. Музика, ігри та проєкти робили вивчення мови цікавими та веселими. Мені сподобалася ідея з театралізованою виставою. Було неочікувано, що наші студенти можуть так креативно грати на сцені»; «Я вражений рівнем взаємодії між практикантами і нами, студентами. Здавалося, що англійська мова не просто вивчається, але і використовується в повсякденному спілкуванні. Нові слова та фрази в мові застосовувалися легко»; «Тиждень англійської мови в нашому коледжі об'єднав викладачів, практикантів та студентів в спільноту, зацікавлену у викладанні та вивченні англійської мови. Це було чудове враження бачити, як всі працюють разом, щоб розвивати свої навички та підтримувати один одного».

На нашу думку, ці враження можуть слугувати відмінною основою для аналізу ефективності тижня англійської мови у коледжі та можуть стати

корисними для покращення методів навчання та організації подібних заходів у майбутньому.

3.4.4. Експериментальні групи. Експеримент проводився у відокремленому структурному підрозділі «Северодонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля» на першому курсі у групі АТ-ГМБ-АКТ-ЕК-23. Група складалася із 13 студентів, серед яких було дві дівчини, інші – хлопці. Таку наповненість групи пояснюємо технічним напрямом факультету.

Студенти були розділені на дві групи по шість осіб, оскільки один здобувач перебуває за кордоном. У контрольній групі застосовувалися традиційні форми навчання англійської мови, в експериментальній групі, відповідно – нетрадиційні. Припускалося, що нетрадиційні способи навчання вплинуть на якість знань, завдяки високій мотивації здобувачів освіти.

Експеримент проводився в рамках театрального заходу «Beauty and The Beast».

Основна мета заходу: мотивувати до вивчення іноземної мови.

Розвиваючі:

- a. розвивати вміння працювати в колективі;
- b. розвивати комунікативні навички;
- c. розвивати пам'ять.

Практичні:

- удосконалювати фонетичні навички;
- закріпити навички вживання граматичної форми «Present Perfect»

у мовленні;

- сформувати навички сприйняття та розуміння іншомовного мовлення на слух.

Виховні:

- сприяти розвитку співпраці та взаємодопомоги під час роботи в колективі;

– сприяти усвідомленню можливостей самореалізації засобами іноземної мови.

Загальноосвітні: розширити загальний культурний кругозір учнів.

Завдання:

d. розкрити творчі здібності студентів;

e. розвинути навички діалогічного мовлення;

f. залучити студентів до творчої діяльності через участь у мовному заході;

g. розвинути в учнів артистичні здібності: вміння перевтілюватися, використовуючи правильну міміку та жести.

Обладнання: дошка, декорації (замок), проектор, комп'ютер, колонки.

Студенти експериментальної групи виступали на сцені, тобто були акторами, які вчили ролі та пропускали через себе переживання головних героїв. Своєю чергою, студенти контрольної групи лише ознайомилися зі сценарієм, спостерігали за репетиціями та допомагали з костюмами. Після проведення театрального заходу, на наступному за розкладом занятті, студенти виконали лексико-граматичний тест, що ґрунтувався на лексиці та граматиці сценарію п'єси «Красуня та Чудовисько». Студентам було повідомлено, що після заходу їм буде запропоновано виконати тестову роботу за змістом сценарію. Тест полягав у тому, щоб заповнити пропуски відповідним словом, або вжити правильно граматичний час Past Perfect.

Тест з використанням Past Perfect на основі казки «Красуня та Чудовисько».

Частина 1: Виберіть правильний варіант:

1. Коли Білл вперше _____ (see/saw) Красуню, він вже закохався в неї.

a) see

b) saw

c) had seen

2. Чудовисько не знало, що Красуня вже _____ (arrived/ had arrived) до замку, коли воно її побачило.

a) arrived

b) had arrived

c) arrives

3. Коли Красуня вперше _____ (meet/had met) Чудовисько, вона злякалася.

a) meet

b) met

c) had met

4. Чудовисько вже _____ (fall/fallen) закохалося в Красуню, коли вона вирушила в його замок.

a) fall

b) fallen

c) had fallen

Частина 2: Складіть речення англійською, використовуючи Past Perfect:

5. Красуня / не / бачити / Чудовисько / до того, як вона вже вирушила в його замок.

6. Коли Чудовисько вперше / зустріти / Красуню / воно / вже / закохатися в неї.

Частина 3: Заповніть пропуски:

7. Коли Красуня з'явилася, Чудовисько вже _____ (prepare) їй вечерю.

8. Перед тим, як Красуня вийшла, Чудовисько вже _____ (fall) закохалося в неї.

Частина 4: перекладіть речення англійською:

9. Одного разу, коли Білл вже закінчив свій обід, він вирішив відпочити.

10. Коли Красуня вперше побачила Чудовисько, вона була налякана.

11. Чудовисько не знало, що Красуня вже прийшла до замку до того, як воно з'явилося.

12. Білл зрозумів, що він забув свій ключ після того, як вже вийшов з будинку.

За результатами проведеного лексико-граматичного тесту студенти експериментальної групи впоралися із завданням на 96%, а студенти контрольної групи – на 47%. Ми пов'язуємо такі результати з тим, що студенти контрольної групи не промовляли текст, а лише читали та слухали його, не вчили репліки. Як демонструють результати дослідження, високі показники якості знань в експериментальній групі, де використовувались нетрадиційні способи навчання англійської мови. Таким чином, нетрадиційні форми навчання впливають не тільки на мотивацію до вивчення англійської мови, а й на успішність в цілому.

Висновки до розділу III

Під час проведення експерименту у відокремленому структурному підрозділі «Сєверодонецький політехнічний фаховий коледж Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля» зі студентами першого курсу з'ясувалося, що найбільш ефективним способом підвищення мотивації є інсценування, впровадження матеріалів з країнознавства та пісні, а також організація Тижня іноземних мов у коледжі. Підготовчий процес зайняв досить тривалий період (чотири тижні), і результати діяльності студентів і практикантів були найбільш вираженими, тому драматизація є найбільш дієвим способом мотивації студентів до вивчення англійської мови у нашому дослідженні. Театралізована робота зосереджена на трьох моментах: пробудити у студентів інтерес до дотримання правил, використовувати гру в цілях релаксації і використовувати групову роботу. При цьому важливо вміти грамотно організувати репетиції, а при роботі над виставами необхідно широко застосовувати прийоми співпраці і самоврядування. Ми впевнені в

необхідності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки до виступу на сцені.

Використання красназничого матеріалу важливо і необхідно як на заняттях англійської мови, так і в позакласних заходах. Одним з методів роботи з такими матеріалами на завершальному етапі є гра «The History of the USA», яка допомагає стимулювати пізнавальну активність здобувачів освіти, розширити їхній кругозір і поліпшити комунікативні навички.

Тиждень англійської мови в коледжі, безумовно, став одним із інструментів підтримки інтересу студентів до мови. Головною умовою успішної організації тижня було ретельне і попереднє планування, а також наявність поетапної системи і розподілу проєктів. Є кілька важливих моментів, які ми відзначили для себе при підготовці вистави «Красуня і чудовисько» під час нашої педагогічної практики. При організації вистави велику увагу слід приділити наступним моментам:

- раціональний розподіл ролей (деякі студенти легко засвоюють великі тексти, інші краще виступають як пантоміми або виконавці пісень і танців).
- врахування ступеня схильності здобувачів освіти до певного виду роботи (підказкою може служити активність/пасивність студента в певному виді діяльності);
- враховувати психологічний аспект (поставте п'єсу за мотивами знайомої казки або попередньо вивчіть щось незнайоме, але легке для сприйняття);
- залучати всіх студентів (нехай кожен буде корисний: одні відповідають за костюми, інші за оформлення, треті за спів і т.д.);
- застосовуйте відео-і аудіоефекти, концертні номери (додаючи видовищності і жвавості виступу);
- практикуйте багато і робіть це плідно (працюйте над акторською майстерністю, вимовою та інтонацією).

Виступ студентів відповідав практично всім принципам, необхідним для позакласних мовних занять. Основна мета заходу була досягнута. Під час його підготовки і практики ми були переконані, що інсценування позитивно вплине на різні аспекти особистісного розвитку студента: подолання «мовного бар'єру», зміцнення колективного духу, поліпшення комунікативних навичок і самореалізацію.

Щоб привнести «життя» в п'єсу, в сценарій було включено багато Jazz Chants. Але, на наш погляд, Jazz Chants можна вільно використовувати на уроках поряд з піснями і це може служити засобом мотивації студентів. Під час практики «The Beaches of Mexico» і «Tall Trees» були включені в регулярні заняття і використовувалися не тільки в якості матеріалу для фонетичної зарядки, але і для інтеграції граматичного матеріалу і введення нових тим.

Застосовуючи країнознавчі матеріали, з нашої точки зору, ми повинні приділяти якомога більше уваги різним способам роботи з текстами, відео і т.д. Різні завдання допоможуть створити безліч асоціативних зв'язків, тому краще запам'ятовується необхідна інформація. Країнознавчі тексти можуть бути відпрацьовані і обговорені під час позакласних занять, сприяючи загальному розвитку студентів.

Тиждень англійської мови в коледжі також був спрямований на те, щоб мотивувати студентів вивчати як англійську мову, так і культуру – тема однієї з найпопулярніших англомовних країн цього тижня була («Британська культурна спадщина»), яка об'єднала всі пізнавальні заходи. Була проведена вікторина, кінцевою метою якої було виявити найбільш здібних і активних любителів англійської мови.

Таким чином, на практиці впровадження театральних, країнознавчих елементів і пісень в аудиторні заняття студентів і позакласні заходи робить позитивний вплив на їх мотивацію до вивчення англійської мови.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Результати дослідження, викладені у магістерській роботі «Особливості підготовки проведення нестандартних уроків англійської мови у середній школі», свідчать про важливість та актуальність питань, пов'язаних з підготовкою вчителів до викладання англійської мови з використанням нестандартних методик та підходів.

В ході дослідження зосереджено увагу на теоретичних аспектах підготовки вчителя до нестандартних уроків, аналіз інноваційних методик. У дослідженні визначені ключові проблеми та вирішені завдання, а також сформульовані практичні рекомендації для вчителів, які прагнуть покращити якість своєї педагогічної роботи.

Проведений аналіз літератури та практичних прикладів підтверджує необхідність впровадження нестандартних уроків в навчальний процес. Основною метою таких уроків є стимулювання творчого мислення, активізація учнів та розвиток їхніх навичок комунікації. Нестандартні уроки дозволяють вчителям створювати унікальні сценарії, приділяючи увагу індивідуальним особливостям та потребам кожного учня.

Отримані результати, які базуються на теоретичних дослідженнях та практичних експериментах, дозволяють зробити кілька ключових висновків.

В першу чергу, підготовка вчителя англійської мови до проведення нестандартних уроків в середній школі вимагає глибокого розуміння педагогічних принципів та інноваційних методик, спрямованих на розвиток комунікативних та творчих навичок учнів. Вчителі повинні бути готові до постійного вдосконалення своїх знань та вмінь, вивчення новітніх тенденцій у галузі методики викладання англійської мови.

Другим важливим аспектом є необхідність врахування індивідуальних особливостей учнів при розробці та проведенні нестандартних уроків. Різноманітність інтелектуальних, соціальних та культурних характеристик

учнів вимагає від вчителя гнучкості та адаптабельності у використанні педагогічних стратегій.

Крім того, ефективність нестандартних уроків залежить від наявності інноваційних технологій у навчальному процесі. Використання сучасних засобів та ресурсів може значно збагатити заняття, зробити їх цікавішими та динамічнішими для учнів. Важливим аспектом дослідження є визначення факторів успішності нестандартних уроків, серед яких варто відзначити гнучкість педагога, його творчий підхід та вміння враховувати різноманітні стилі навчання учнів. Підготовка вчителя має бути спрямована на розширення його методологічного арсеналу та збагачення педагогічного досвіду.

Під час дослідження було проведено дослідно-експериментальну роботу щодо проведення нестандартних уроків англійської мови, згідно з результатами якої здобувачі освіти експериментальної групи, які навчалися за нетрадиційними формами навчання, підвищили свій рівень знань на 47% порівняно з результатами контрольної групи, яка вчилася за традиційними методиками. Іншими словами, нетрадиційні форми навчання впливають не тільки на мотивацію до вивчення англійської мови, а й на успішність в цілому.

Отже, вивчення та розуміння особливостей підготовки вчителя до проведення нестандартних уроків англійської мови є важливим завданням для подальшого покращення якості освіти. Робота виокремлює важливі аспекти цього питання та робить внесок у розвиток педагогічної теорії та практики, сприяючи вдосконаленню підготовки вчителів та розвитку освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоцерковець А. Новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. Дослідження та впровадження в початковий процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом: зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземної мови, 15 травня 2017 р. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. С. 21–22.
2. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / За заг. ред. Ф. Г. Вашука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»). Вип. 16. С. 290-305.
3. Вірченко І. В. Урок-казка. URL: <https://naurok.com.ua/urok-konspekti-nestandardnih-urokiv-64679.html>.
4. Гладка В., Сопилюк Н. *Sachez écouter. Livre du professeur / Умійте слухати. Книга для вчителя: практикум з аудіювання.* Чернівці: Родовід, 2015. 80 с.
5. Годованець Н. І. Леган В. П. Короткий огляд інтерактивних методів навчання іноземної мови. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. № 1. С. 60–62.
6. Гончаренко Т. Мотивація вивчення іноземної мови як соціальна функція освіти. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2010. № 4. С. 47–55.
7. Гончаров С. М. Методи, форми та інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / За заг. ред. Ф. Г. Вашука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. Вип. 16. С. 353-362.

8. Данищук М. А. Нетрадиційні форми навчання, як засіб творчої діяльності дітей з особливими потребами. URL: http://bnrc-kampod.at.ua/Pedagogu/Z_DOSVIDY/dosvid_danishhuk.pdf
9. Денисенко В. В. Шляхи використання сучасних технологій формування творчої особистості у педагогічному процесі початкової школи. Педагогічні науки. Видавництво ХДУ, 2014. С. 188-193.
10. Дрофа Т. П. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземної мови. Збірник матеріалів Міжкафедрального методологічного семінару «Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи». Київ, 2011. 175 с.
11. Завгородня Т. К., Прокопів Л. М., Стражнікова І. В. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2014. 160 с.
12. Зайченко І. В. Історія педагогіки. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 624 с.
13. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
14. Карп'юк О. Д. Основні принципи комунікативного орієнтованого навчання. Англійська мова та література. 2006. № 1. С. 6-8.
15. Леган В. П. До проблеми методів викладання іноземної мови. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. Вип. 23. С. 72–74.
16. Лепетюха А. В. Курс лекцій з методики викладання французької мови як іноземної: посібник для студ. вищ. заклад. освіти освітніх рівнів «бакалавр» та «магістр» за спец. «французька мова» / авт.-уклад. А. В. Лепетюха. Вінниця: Нова книга, 2019. 200 с.
17. Мельнікова Т. Сучасні методи викладання іноземних мов. Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України: матеріали IV Всеукр. наук.-практ.

конф., м. Дніпропетровськ, 24–25 квітня 2014 р. Дніпропетровськ, 2014. С. 57–59.

18. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.

19. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: теоретичні засади: навч. посіб. у схемах і табл. для студентів фту інозем. філології освітньо-кваліфікац. рівня «бакалавр» / Запорізьк. нац. ун-т; уклад.: К. М. Ружин. Запоріжжя: Вид-во ЗНУ, 2012. 115 с.

20. Методика навчання іноземної мови: Лекційний курс з практикумом / укл.: О. А. Комар, Л. М. Байдюк. Умань, 2019. 96 с.

21. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес. Вища освіта України. 2014. № 2. С. 36-39.

22. Нікіфорова С. М., Пивоварова Н. І., Пивоварова О. І. Еволюція методів навчання іноземної мови. Теорія та методика навчання та виховання. 2019. Вип. 46. С. 70–91.

23. Онучак Л. Мотивація як одна з важливих умов підвищення ефективності самостійної роботи учнів. Матеріали конференцій МЦНД. 2020. С. 98–101.

24. Осада З., Матвеєнко О. Сучасні методики та технології викладання іноземних мов у технічних ВНЗ. Англїстика та американїстика: зб. наук. пр. / ред. кол.: А. І. Анїсімова (гол. ред.), Т. М. Потніцева (заст. гол. ред.) та ін. Дніпро: ЛІРА, 2015. Вип. 12. С. 95–101.

25. Островерхова Н. М. Урок як соціально-педагогічна система. Наука – практиці. № 2(21). 2014. С. 9-14.

26. Приходько Д. С. Інтеграція сучасних технологій у процес вивчення та викладання іноземних мов. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов». Київ, 2014. 191 с.

27. Редько В. Комунікативно-діяльнісна, культурологічна і професійно орієнтована парадигма змісту іншомовної освіти старшокласників. Журнал «Іноземні мови в навчальних закладах». 2011. № 4. С. 22-23.
28. Силадій І. Якісна освіта в контексті управління впровадженням інновацій. Вища освіта України. 2011. № 4. С. 105-112.
29. Сірополко С. Історія освіти в Україні / Український Вільний Ун-т (м. Мюнхен, Німеччина); Друзі товариства ім. Григорія Ващенка / Юрій Вільчинський (ред.), Лариса Масенко (ред.). К.: Наукова думка, 2001. 912 с.
30. Скалій Л. І. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов. Іноземні мови. 2003. № 4. С. 5–9.
31. Скуратівська М. О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України. Журнал «Науковий огляд». 2015. № 4. С. 15–17.
32. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/urok>
33. Степанов В. Про дистанційне навчання. URL: <http://www.iatp.kharkov.ua/cat/sites/stepanov/>
34. Стеценко Т. Формування пізнавального інтересу молодших школярів шляхом упровадження нестандартних уроків. URL: www.teacherjournal.com.ua/attachments/20573_Стаття.doc
35. Стиркіна Ю. С. Сучасне і традиційне навчання іноземної мови: переваги і недоліки. Естетика і етика педагогічної дії. 2019. Вип. 20. С. 161–170.
36. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. / О. Б. Тарнопольський. Київ: Інкос, 2006. 248 с.
37. Тимофєєва О. Навчальна автономія у процесі вивчення англійської мови майбутніми фахівцями морської галузі. Науковий часопис

НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. Вип. 71. С. 250–254.

38. Федорчук М. Р. Урок-змагання. URL: <https://super.urok-ua.com/urok-zmagannya-z-ukrayinskoyimovi-dlya-2-klasu/#>.

39. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія. [Ред.кол.: В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролесєв]; за ред. В. Г. Кременя;– К.: Пед. думка. 2008. 470 с.

40. Харківська А. А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науковопрактичної конференції, Ужгород – Будапешт, 2013 (ред.кол. В. І. Смоланка, І. В. Артьомов. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8(27). С. 31-35.

41. Шевчук О., Пежинська О., Пермякова О. Оволодіння іноземною мовою в умовах глобалізації та полікультурності світу. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Гельветика, 2021. Вип. 43. Том 3. С. 232-238.

42. Шпакова Н. Формування мотивів вивчення іноземної мови і позитивного ставлення до предмета у студентів вищих навчальних закладів. Особистість у єдиному освітньому просторі. Конференція 2: Освіта й особистість: нові підходи, сучасна дидактика, інноваційні технології: мат-ли V Міжнар. форуму, м. Запоріжжя, 7–18 квітня 2014 р. 2014. Вип. 2 (16). URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp161/shpakova_n.g..pdf

43. Althaqafi A. S. A Critical Review of Grammar Teaching Methodologies in the Saudi Context. English Language Teaching, 2018. Pp. 65.

44. Brown H. Douglas. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education, 2007.

45. Burns M. Creating online communities of practice. Journal of Staff Development. 2010. Vol. 3, № 1. Pp. 18–23.

46. Conrad J. C. Lernstrategien als Voraussetzung eines modernen, schülerorientierten Fremdsprachenunterrichts: Klassifikationen, Trainingsprogramme und die Rolle der Lehrbücher. Duisburg; Essen, 2006. 236 s.
47. Fenomen innovativ, education, society and culture: monography / [Edited by: V. Kremen, V. V. Ilyin, S. V. Proleyev]; chief V. Kremen. K.: Ped. Dumka. 2008. 470 p.
48. Harmer J. How to Teach English: An Introduction to the Practice of English Language Teaching (With DVD). 2-nd ed. London: Pearson Education Ltd., 2001. 190 p.
49. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Pearson Education, 2015.
50. Herrington A., Herrington J., Kervin L., Ferry B. The design of an online community of practice for beginning teachers. Contemporary Issues in Technology and Teacher Education. 2015. Vol. 6, № 1. Pp. 120–132.
51. Jurado R. G. Barriers to a wider Implementation of LMS in Higher Education: a Swedish case study, 2006-2011. Eleed (e-learning and education). 2012. Iss. 9.
52. Korthagen F. A. J. Pedagogy of Teacher Education. In J. Loughran, M. L. Hamilton (Eds.). International Handbook of Teacher Education. 2016. Pp. 311–346.
53. Lightbown Patsy M. Nina Spada. How Languages Are Learned. Oxford University Press, 2013.
54. Mart C. T. The Grammar-translation Method and the Use of Translation to Facilitate Learning in ESL Classes. Journal of Advances in English Language Teaching. 2013. Pp. 103–105.
55. Online Lexikon für Psychologie & Pädagogik – Online-Enzyklopädie aus den Wissenschaften Psychologie und Pädagogik. URL: <https://lexikon.stangl.eu/>
56. Richards Jack C., and Theodore S. Rodgers. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.

57. Scrivener Jim. Classroom Management Techniques. Cambridge University Press, 2012.

58. Sharhun T., Potseluiko A. Linguistic and humanitarian competence of future engineers: the philosophical and anthropological aspect. Human Studies. Series of Pedagogy. 2020. № 10/42. Pp. 122–134. DOI: <https://doi.org/10.24919/24132039.10/42.199852>.

59. Smolanka V. I. UzhNU strategic goal – the creation of innovative European university level. Transcarpathian true. 2015. № 8 (15786). Pp. 6.

60. Stangl W. Was Sie immer schon über Psychologie wissen wollten. Arbeitsblätter zur wissenschaftlichen Psychologie. URL: <https://arbeitsblaetter.stangl-taller.at/>

61. Szokol I. The Methods and the Ways of Pedagogical Evaluation. In: Hájková, E., eds.: XXXIII. International Colloquium on the Management of Educational Process. Brno: University of Defense, Faculty of Military Leadership, 2015. Pp. 22-27.

62. Taat Muhamad, Khalid Abdulbaki, Asma Al-Saqqaf. The impact of lecture and interactive methods on student's English competency. International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET). 2020. № 15.20. Pp. 255–267.

63. Zare-Behtash E., Zadeh O. K., Banaruee H. A Comparative Study of Teaching Methods in ESP Courses. European Journal of English Language Teaching. 2017. Pp. 1–15.